

Børnefamiliers work-life balance i et corona perspektiv

- Et kvalitativt studie

Speciale

Afleveringsdato: 28. maj
2021

Uddannelse:

Sociologi, 10. Semester –
forår 2021.

Specialevejleder:

Anders Petersen

Udarbejdet af:

Frederik Ørris
Julie George Jensen

Antal anslag:

180.596

Abstract

Our aim in this thesis is to analyze how families with children handle and experience family-life and work-life during lockdown and working from home. To do this we will be using theories such as Hochschild's time-bind, Goffman's theory about roles and self. We will be using Hochschild's 'the time-bind' to analyze how families balance work-life and family-life based on Hochschild's experiences. Furthermore we will be using Goffman's Role-theory to support Hochschild to further see how roles play a part in how the informants experience and handle their work life and private life, during lockdown and working from home. Furthermore we will be using Goffman's theory of the self to describe how the identity of the informants is impacted by suddenly being forced into lockdown, and working from home, while managing to take care of children and the rest of the family.

Based on the above we formed a research question:

How do families with children experience and cope with the relationship between family- and work-life during covid-19-lockdown and working from home.

- Does the new balance between family- and work life have an effect after covid-19?

To research this, the thesis makes use of an adaptive approach where qualitative semi-structured interviews are gathered through digital media. The method allows for informants to tell about their experiences, and how they balance work-life and private-life. The methodological approach is believed to help bring a better understanding, as to how families with children private life and work life has been influenced by lockdown and working from home.

Our thesis concludes that due to lockdowns our informants balance between work- and private life has changed significantly. We have found that most informants have been happy about being sent home or working from home. Even though they also agree that there has been a struggle to balance the new work- and family dynamic, they agree that being able to spend more time with their family makes up for the problems they have encountered. Because the balance between the work sphere and the family sphere has become more fluid, the informants have had a harder time differentiating between, when it's time to work and when it's time for family. For this reason we have found that

many of the informants value, when the workplace offers them flexibility. Informants who have been given the opportunity to have influence over when to work, are also more positive towards working from home, as they have an easier time structuring and balancing their everyday and family life.

Working from home also means having to assign more roles to one self. The informants experience that they have to fulfill more roles than before the lockdown,s due to the fact that roles that previously were being taken care of by the children's institutions are now, during lock down, the parents' responsibility.

Lockdown also means less social interaction due to the informants being more isolated. The informants have different experiences with the lack of social interaktion. Some are missing the interaction they used to have with family, friends and colleagues, while others think that it is nice that there is less social interaction, as it gives them more time to be themselves and they feel that their children thrive more from being home with more attention from the parents.

In order to be able to balance their new everyday life, during lockdown, the informants make use of coping-strategies. The strategies they use are increased planning and planning in more detail, entertaining their children whether that be by letting them watch more TV than usual or by giving them attention. Entertaining the children allows for the informants to be able to get work done. Recognition shown from the workplace is also found to be crucial in the way of how informants view their work life, when working from home. People who are shown recognition through increased flexibility and responsibility tend to be more positive, as they are able to plan and structure their everyday easier than they would if they were working normal hours. Those who feel they are not shown recognition tend to feel like they have a harder time structuring their everyday life. They also tend to feel worse about their work-situation as they don't feel like they are living up to the expectation of the workplace.

Indholdsfortegnelse

Abstract	1
Indledning.....	5
Problemformulering.....	7
Work-Life balance før corona	7
<i>Væsentligheden af work-life balance</i>	<i>8</i>
<i>Børnefamiliers balance mellem familie- og arbejdsliv</i>	<i>10</i>
Baggrundsfaktorerens betydning på oplevelsen af hverdagen	11
Work-life balance under corona	12
<i>Arbejdsliv.....</i>	<i>12</i>
<i>Hverdagsliv.....</i>	<i>14</i>
Reaktioner på en 'krise'	14
Afgrænsning.....	16
Teori	17
<i>Arlie R. Hochschild - balance og tid</i>	<i>17</i>
<i>Erving Goffman - rollebegrebet.....</i>	<i>19</i>
<i>Erving Goffman - selvet.....</i>	<i>21</i>
Videnskabsteori	23
<i>Adaptiv videnskabsteori</i>	<i>23</i>
Kvalitativ metode.....	25
<i>Semistruktureret interview.....</i>	<i>26</i>
Interviewguide.....	26
Computerstøttede Interviews	27
Transskription af interviews	28
<i>Etik i interviewundersøgelser</i>	<i>29</i>
Rekruttering af informanter	31
Kodning	32
Præsentation af informanter.....	32
Helena.....	32
Sara og Klaus	33

Christel	33
Signe	34
Amanda	34
Annika	34
Analyse	35
<i>Balance mellem arbejdsliv og privatliv</i>	35
Delkonklusion	47
<i>Væsentligheden af anerkendelse på arbejdsmarkedet</i>	48
<i>Roller i hverdagen</i>	51
Delkonklusion	57
<i>Indflydelse på identitet</i>	58
Delkonklusion	67
<i>Hverdagens håndteringsstrategier</i>	67
Delkonklusion	72
Konklusion	74
Litteraturliste	77

Indledning

Corona-pandemien har betydet store ændringer i menneskers liv, og situationen har derfor haft stor indflydelse på folks hverdag og arbejdsliv. Pandemien betød social distancering, lukning af samfundet, herunder også skoler, institutioner og visse arbejdspladser, hvilket betød at voksne såvel som børn blev tvunget til at blive hjemme (Hjálmsdóttir & Bjarnadóttir 2020: 268-269). Den 11. Marts 2020 var dagen, hvor samfundet lukkede ned. Det betød at offentlige ansatte, der ikke varetog kritiske funktioner, hjemsendes, og skoler, dagtilbud og institutioner lukkes (Ottosen 2021). Dette ændrede mange menneskers liv, da en stor gruppe danskere nu skulle arbejde hjemmefra, samtidig med at børnene ligeledes ikke kunne komme i skole eller institution. Covid-19-pandemien og nedlukningen af samfundet betød, at alle danskere skulle ændre en lang række hverdagsvaner. Befolkningen skulle altså nu vænne sig til en forandret hverdag, hvor de gamle og indlærte rutiner skulle udskiftes med nye. De restriktioner, som corona medførte, betød blandt andet at befolkningen skulle blive hjemme så meget som muligt, hvilket havde særdeles stor indflydelse på hverdagens organisering. Dette betød at både jobbet, familieliv, børnepasning og skolegang foregik hjemme i privaten, hos de medarbejdere som var sendt hjem med hjemmearbejde. Det almindelige hverdagsliv, hvor jobbet, børnepasning og skolegang er adskilt, blev ophævet og skellene mellem de forskellige sfære blev opløst. Det betød at mange forældre nu skulle arbejde hjemmefra, passe deres børn og/eller hjælpe med skoleundervisningen inden for samme tidsrum. Forældrene i en børnefamilie havde derfor flere roller at skulle navigere i samtidig, idet de på en og samme gang fungerede som medarbejder, forældre samt skolelærer (Halkier 2020: 163-166). Dette er en situation, som kan give en stressende og ikke mindst udfordrende hverdag (Hjálmsdóttir & Bjarnadóttir 2020: 269). Covid-19-pandemien har haft stor betydning for menneskers familie- og arbejdsliv, men det er dog forskelligt fra person til person, hvordan Corona-nedlukningen har påvirket hverdags- og arbejdssituation.

Pandemien har påvirket danskernes arbejdsliv på vidt forskellige måder, idet nogle medarbejdergrupper er hjemsendt, mens andre stadig møder på arbejde som normalt. Alle butikker, shoppingcentre og liberale erhverv var tvangslukkede i en periode i foråret 2020 og igen i efterår/vinterperioden 2020-2021, hvilket betød hjemsendelse for en stor gruppe medarbejdere. Dette gjaldt dog ikke dagligvarebutikker, butikker med salg af personlig pleje samt

sundhedssektoren, vis ansatte derfor stadig mødte på arbejde dagligt. Slutligt er der den gruppe af medarbejdere som blev hjemsendt med hjemmearbejde (Coronasmitte.dk). Denne gruppe blev hjemsendt den 11. marts 2020, hvorefter de måtte møde fysisk på arbejde i løbet af sommeren, for til sidst at blive sendt hjem igen i slutningen af september 2020. Disse hjemsendelsesperioder gælder primært offentlige ansatte, men indeholder også ansatte fra private virksomheder (Ottosen 2021). Forskellige brancher samt medarbejderne heri påvirkes forskelligt af corona-restriktionerne. Medarbejderne i sundhedssektoren vil, for eksempel, blive påvirket af corona-krisen betydeligt anderledes, end medarbejdere fra liberale erhverv. Derudover vil de hjemmearbejdende blive påvirket på en helt tredje måde. Dét at arbejdslivet flyttes hjem i privaten er en speciel situation, som har indflydelse på den enkeltes arbejdsliv, hvilket ses interessant at undersøge nærmere. I dette speciale vælges der af denne årsag, at have fokus på de hjemmearbejdende danskere, og undersøge hvordan hjemmearbejde påvirker en børnefamilies balance mellem familie- og arbejdsliv. Hjemmearbejdet har også betydet en større grad af fleksibilitet i hverdagen, hvilket kan føre til en bedre work-life balance, idet hjemmearbejde, i nogle tilfælde, giver større mulighed for at navigere mellem tid brugt på familie og arbejde (Hjálmsdóttir & Bjarnadóttir 2020: 269-271). Ifølge tal fra finansforbundet trives 44% i høj grad med at arbejde hjemmefra, hvilket, ligger 25% over trivsel i en normal arbejdssituation. Dette skyldtes blandt andet, at selvbestemmelse og en stigende grad af selvstændighed, i forhold til arbejdstilrettelæggelse, har en positiv effekt på trivslen. Dog er det også klart, at der er visse udfordringer ved den mindskede sociale kontakt i forbindelse med hjemmearbejde, hvor 34% oplever den manglende kontakt til deres kolleger, som værende den største udfordring ved hjemmearbejde (Bøjesen: 2020).

En undersøgelse fra Djøf viser derimod, at et større antal djøfere føler sig stresset under pandemien. Dette gør sig især gældende for medarbejdere med hjemmeboende børn, hvor 44% af djøfere med børn oplever at være stresset i hverdagen under corona-pandemien. I modsætning hertil var dette tal kun 30% før corona-pandemien. Hjemmearbejdende forældre føler det stressende, at skulle koncentrere sig om arbejdet, samtidig med pasning og hjemmeskoling af børn (Santesson 2020). Corona-krisen og hjemmearbejde er medvirkende til øget trivsel hos nogle danskere, mens andre udfordres i større grad under pandemien. Fagforeningerne Ida, Djøf og HK privat oplever alle et stigende antal henvendelser fra medlemmer om psykisk mistrivsel. Henrik Lambrecht Lund, lektor hos Center for Arbejdslivsforskning pointerer at hjemmearbejde medfører en "*ensformighed, ensomhed og en total sammenblanding af fritid og arbejde*". Hjemmearbejde giver fleksibilitet i

arbejdsdagen, men fører også til en arbejdsdag uden et klart start- og slut tidspunkt. Dette giver øget grænseløshed, idet denne type arbejde ikke adskiller arbejdslivet fra privatlivet (Ejlertsen 2020).

Problemformulering

På baggrund af ovenstående introduktion er vi nået frem til en problemformulering som lyder af følgende:

Hvordan erfarer og håndterer børnefamilier forholdet mellem familie- og arbejdsliv under Corona-nedlukning og hjemmearbejde?

- I tilknytning hertil vil vi, på baggrund af informanternes fortællinger, desuden undersøge, hvilke nedlukningserfaringer de ser blive mere benyttet i fremtiden.

Med corona-nedlukning henvises til de to store nedlukninger af samfundet, som fandt sted i foråret 2020, og igen i vinterperioden fra slut 2020 til foråret 2021. Det er særligt interessant at undersøge børnefamiliers balance mellem familie- og arbejdsliv under nedlukningen i foråret 2020, idet denne nedlukning også indebar en lukning af skoler og institutioner. Lukninger som betød at børn blev tvunget til at blive hjemme i privaten. Vi ønsker at have fokus på børnefamilier, fordi netop disse kan opleve det svært, at få hverdagen til at hænge sammen, under normale omstændigheder (Deding, Lausten & Andersen 2006: 7). Hverdagen i børnefamilier indeholder mange aktiviteter, som for beskæftigede forældre kan give en hverdag, præget af en følelse af ubalance. For børnefamilier kan det være svært at opretholde en sund work-life balance under 'normale' omstændigheder med 'normale' hverdagsaktiviteter (FIU-ligestilling 2017: 5-7). Derfor ses det relevant at have fokus på børnefamilier og deres work-life balance under anderledes og helt unikke omstændigheder, som Covid-19-pandemien medfører.

Work-Life balance før corona

Arbejdslivet har løbende ændret karakter og grænsen mellem familie- og arbejdsliv er udvisket i takt med øget brug af hjemmearbejdspladser, mobiltelefoner og e-mails, hvor medarbejdere konstant kan modtage arbejdsrelateret opkald eller e-mails. At opretholde balancen mellem familie-

og arbejdsliv handler derfor ikke blot om tiden brugt på henholdsvis arbejde eller familie, men derimod ligeledes om, hvor man vælger at lægge sit engagement. For at skabe balance skal der være lighed mellem det engagement man lægger i arbejdet, og det engagement man lægger i familielivet (Familie- og arbejdslivskommissionen 2007: 16). Hjemmearbejde har også været benyttet før corona-pandemien, og er en arbejdsform der giver den enkelte medarbejder mere indflydelse og medbestemmelse i arbejdslivet. Denne type arbejde betyder dog også, at arbejdet ikke længere adskilles fra familielivet, hvilket betyder at grænsen mellem familie- og arbejdsliv bliver udvisket. Derved flyder familie- og arbejdsliv sammen og vil ikke længere være to adskilte sfærer (BFA 2020).

Væsentligheden af work-life balance

Work-life balance er et velkendt begreb, som har været meget anvendt og diskuteret hidtil. Det er tydeligt, at der findes vidt forskellige holdninger til begrebet samt vigtigheden og håndteringen af work-life balance i hverdagen. Blandt dem, som tager forskellige positioner i denne diskussion, er Anders Raastrup Kristensen og Morten Albæk.

Arbejdslivet er med tiden blevet mere grænseløst, hvilket stiller nye krav til os mennesker, idet vi nu, i større grad, selv skal definere grænsen mellem vores familieliv og arbejdsliv (Kristensen 2011: 9-10). Anders Raastrup Kristensen argumenterer i sin bog "Det grænseløse arbejdsliv" for, at et liv, hvor grænserne mellem familie- og arbejdslivet er udvisket, vil have indflydelse på menneskers balance mellem arbejde og fritid. Han mener der stilles krav til folks egen håndtering og forvaltning af balancen mellem disse to sfære (Kristensen 2011: 53-54). Kristensen pointerer, at balancen og skelnen mellem familie- og arbejdsliv er vigtig, men at alle mennesker ikke finder og skaber balance på samme måde. Det er derfor vigtigt at finde netop den balance, som passer til vores eget liv. Kristensen mener at det er vigtigt, at skelne mellem familieliv og arbejdsliv samt skabe en ligevægtig balance mellem de to sfære i sin hverdag. Han mener at forholdet mellem familie- og arbejdsliv skal nøje afvejes (Kristensen 2011: 95-97). I relation til dette har Anders Raastrup Kristensen publiceret undersøgelsen og artiklen "Tre former fleksibilitet - call center-medarbejderes måder at bruge distancearbejde" hvori han har fundet frem til tre forskellige måder, hvorpå medarbejderne oplever skellet mellem familie- og arbejdslivet i forbindelse med deres

hjemmearbejde (Kristensen 2007: 44). Hjemmearbejde indebærer ikke blot en ændring i medarbejdernes arbejdsvilkår, men har ligeledes indflydelse på familielivets vilkår. Ved hjemmearbejde bliver det svære for medarbejderen *“at opdele og skelne mellem familie- og arbejdslivet i interesser, ressourcer eller tid, da både familie- og arbejdslivet kan give og tage eksempelvis ressourcer fra medarbejderen”* (Kristensen 2007: 49). Undersøgelsen viser tre følgende typer af fleksibilitet, hvorpå medarbejderne kan skelne mellem familie- og arbejdslivet: *Enten familie- eller arbejdsliv, både familie- og arbejdsliv samt uskelnelighed mellem familie- og arbejdsliv* (Kristensen 2007: 50). Resultatet af undersøgelsen viser, at hjemmearbejde gør arbejdet mere grænseløst, hvilket medfører at flere af medarbejderne, i mindre grad, skelner mellem deres familie- og arbejdsliv (Kristensen 2007: 58-59).

Kristensen lægger altså meget vægt på at skelne mellem arbejde og fritid, for på den måde at skabe balance i sin hverdag. I modsætning til Kristensen, bliver en helt anden holdning tydeliggjort af Morten Albæk.

Morten Albæk forsøger at gøre op med work-life balance begrebet, og ideen om, at en øget adskillelse mellem arbejdsliv og familie-/fritidsliv vil være til gavn i menneskers hverdag. Mange danskere oplever en ubalance og mentale problemer, såsom stress, i hverdagen, og Albæk mener ikke at en øget adskillelse mellem familie- og arbejdsliv vil forbedre sundheden - tværtimod. Han mener derimod at opdelingen mellem de to sfære er en illusion, som medvirker til at gøre folk syge. Ifølge Albæk kan og bør der altså ikke skelnes mellem familie-og arbejdsliv, da dette ikke er til gavn for menneskers liv (Albæk 2018: 95). Albæk mener, at ubalance i menneskers liv ikke løses ved hjælp af øget adskillelse mellem familie- og arbejdsliv, men derimod ved at fokusere på det der gør livet meningsfuldt (Albæk 2018: 15).

Ovenstående viser to vidt forskellige positioner i diskussionen om work-life balance og dets betydning. I den forbindelse er det relevant at undersøge, hvordan specialets informanter erfarer balancen mellem familie- og arbejdsliv i en hverdag, under nedlukningerne og hjemsendelsen. Vil informanterne, trods hjemmearbejde, opretholde adskillelse mellem familie- og arbejdsliv, eller vil grænserne mellem de to sfære forsvinde og dermed flyde sammen? - dette ser vi interessant at undersøge nærmere gennem dette speciale.

En anden faktor som kan have indvirkning på medarbejderes oplevelse af balancen mellem familie- og arbejdsliv er medbestemmelse i forhold til placering af arbejdstiden. Artiklen “Lange og skæve

arbejdstider - kan øget indflydelse bedre balancen?" vises at medbestemmelse i placeringen af arbejdstiden påvirker balancen mellem familie- og arbejdsliv positivt, dog kun med begrænset virkning. Det er derimod lange og uregelmæssige arbejdstider, som har en negativ indvirkning på balancen mellem familie- og arbejdsliv, hvilket betyder at balancen kan forbedres hvis disse elementer mindskes (Albertsen, Kristensen & Pejtersen 2007: 61). I henhold til dette speciale er det derfor relevant at undersøge, hvorvidt hjemmearbejde, øget grad fleksibilitet og medbestemmelse i arbejdsdagen påvirker børnefamiliernes balance mellem arbejde og fritid.

Børnefamiliers balance mellem familie- og arbejdsliv

Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø har udspurg mere end 3.000 beskæftigede danskere om deres oplevelse af balancen mellem familie- og arbejdsliv. Her skiller småbørnsfamilier sig særligt ud fra mængden, idet næsten halvdelen af disse oplever konflikter mellem familieliv og arbejdsliv. Børnefamilier er den gruppe i befolkningen, som oplever flest balanceproblemer, og her er det oftest arbejdet som skaber ubalancen (Familie- og arbejdslivskommissionen 2007: 32). Der er specielt tre forhold som har indflydelse på, om man anser en ubalance mellem familie- og arbejdsliv. Der er tale om *"familiens samlede arbejdstid, om omfanget af det grænseløse arbejde og om fleksibilitet"*. Lange arbejdstid, mere grænseløst arbejde og mindre fleksibilitet i hverdagen, jo større er risikoen for, at der opleves en ubalance mellem arbejde og familie (Familie- og arbejdslivskommissionen 2007: 38).

Socialforskningsinstituttet har i 2006 udarbejdet en rapport. Rapporten har fokus på den typiske børnefamilie, hvilket heri er defineret som et par, hvor begge parter er i beskæftigelse og har mindst ét barn i alderen 0-10 år. Af de deltagende børnefamilier gælder det for 11% at familiens mindste barn ikke passes uden for hjemmet, hvilket viser at størstedelen af familierne benytter pasningstilbud til det yngste barn. I relation til dette har cirka 60% af familierne et netværk, hvor de kan få hjælp til børnepasning (Deding, Lausten & Andersen 2006: 19-24). Under pandemiens første nedlukning var det ikke muligt at få sine børn i hverken skole eller institution. Det er derfor interessant at undersøge, hvordan denne situation påvirker børnefamiliers hverdag, herunder balancen mellem familie- og arbejdsliv.

Familiernes tilfredshed med familieliv, arbejdsliv, balance og lykke ligger dog alle relativt højt. 54% af familierne, er familier hvor både kvinden og manden er meget tilfreds med balancen mellem

familie- og arbejdsliv, hvorimod det kun er 10% af familierne, hvor begge er utilfreds med balancen. Det tegner et billede af en række familier, som oplever en god balance mellem familie- og arbejdsliv i hverdagen. Ydermere viser rapporten, at familierne generelt oplever arbejdslivet, som mere stressende end familielivet. Det er i 20% af familierne begge forældre som oplever det, at få hverdagen til at hænge sammen, som stressende (Deding, Lausten & Andersen 2006: 72-77).

Baggrundsfaktorerens betydning på oplevelsen af hverdagen

Ydermere forekommer der en række baggrundsfaktorer, som kan have indflydelse på en families oplevelse af balance mellem familie- og arbejdsliv. Familiens netværk og muligheden for hjælp til børnepasning har en betydning for balancen. Familier, som altid kan få hjælp til børnepasning, er i større grad tilfreds med balancen mellem familie- og arbejdsliv. Problemer med daginstitutioners og butikkers lukketider giver derimod en mere stressende hverdag, og påvirker balancen mellem familie- og arbejdsliv i en negativ grad. Ydermere vil hverdagen opleves mere stressende jo flere børn i alderen 0-10 som en familie har. Ligeledes har tiden brugt på arbejde også en betydning for hvorvidt hverdagen opleves som stressende (Deding, Lausten & Andersen 2006: 98-110).

Samlet set viser rapporten at børnefamilierne oplever en god balance mellem familie- og arbejdsliv i hverdagen, og hvor cirka halvdelen af familierne ikke oplever hverdagen som stressende.

Rapporten viser at mænd og kvinder, der har mulighed for hjemmearbejde, gør det cirka en gang om ugen. Hjemmearbejde beskrives her som en faktor der er med til at få hverdagen til at hænge sammen (Deding, Lausten & Andersen 2006: 35).

Ovenstående tager udgangspunkt i et samfund, hvor Covid-19 ikke var en realitet. Corona-krisen har øget mængden af det grænseløse arbejde (Mitarbejdsmiljø.dk 2020), hvilket højst sandsynligt vil påvirke danske familiers oplevelse af balance mellem familie- og arbejdsliv. I dette speciale ønskes derfor at undersøge hvordan børnefamiliers balance mellem familie- og arbejdsliv påvirkes under Corona-pandemien hvor det, blandt andet, i en periode ikke længere var muligt at sende sine børn i institution eller skole. Ydermere vil dette speciale have fokus på, hvordan balancen mellem familie- og arbejdsliv påvirkes af hjemsendelse med større grad af hjemmearbejde.

Work-life balance under corona

I Finland har corona-pandemien og dens indflydelse på samfundet været undersøgt. Denne undersøgelse viser, at corona-situationen og nedlukningen af samfundet findes stressende, udfordrende og kompliceret, idet der nu skal navigeres mellem det betalte arbejde og pasning af hjemsendte børn på én og samme tid. Dette har givet flere forældre en følelse af utilstrækkelighed, idet de ikke føler at kunne strukturere alle tingene i hverdagen. Denne nye hverdagssituation får forældre til at opleve en ubalance mellem arbejds- og familieliv, idet de ikke føler at have tid til at fuldføre arbejdsopgaver, huslige pligter og samtidig have tid til at være sammen med familien. (Hjálmsdóttir & Bjarnadóttir 2020: 274-275).

Fleksibilitet i hverdagen og hjemmearbejde har tidligere været set som mulige løsninger til en bedre work-life balance. Det finske studie viser dog, at hjemmearbejde har udvisket grænserne mellem arbejde og familie, og viser at hjemmearbejde kan være vanskeligt for forældre, idet arbejdet typisk bliver forstyrret af andre pligter i hjemmet. I dette tilfælde vil fleksibiliteten og hjemmearbejdet, ikke bidrage til en bedre balance mellem forældrenes arbejdsliv og familieliv. Ydermere har corona-nedlukningen betydet større grad af strukturering i hverdagen, for visse forældre. For flere familier blev strukturering af hverdagen nu benyttet i større grad, sammenlignet med før nedlukningen. Dette skyldes at flere familier oplevede nødvendigheden af en planlagt struktur af dagligdagen, når alle dagligdagens aktiviteter nu skulle foregå hjemme fra privaten (Hjálmsdóttir & Bjarnadóttir 2020: 275-277).

Ovenstående tager udgangspunkt i en finsk undersøgelse. Dette speciale kan derfor bidrage med at undersøge dette emne i en dansk kontekst.

Arbejdsliv

Corona-krisen har haft stor indflydelse på arbejdsmarked og danskernes arbejdsliv. Flere virksomheder blev nødsaget til at lukke, og for mange medarbejdere ændrede arbejdslivet sig markant. Flere danskere oplevede at miste sit arbejde, mens andre skulle indstille sig på et forandret arbejdsliv i form af hjemmearbejde (Ilsøe & Larsen 2020: 213). Dette afsnit vil have fokus på covid-19's indvirkning på arbejdslivet i Danmark. I afsnittet vil der blive præsenteret nyere undersøgelser omhandlende corona-krisen og arbejdslivet.

Thomas Bredgaard og Claus D. Hansen fra Aalborg Universitet og Anne-Birte Kylling og Jens Hørby Jørgensen fra DISCUS har startet en undersøgelse af corona-krisens indflydelse på arbejdsliv og den mentale sundhed. Der tages i dette afsnit udgangspunkt i undersøgelsens første delrapport, som omhandler nedlukningen af arbejdsmarkedet i foråret 2020. I dette speciale lægges fokus på de hjemmearbejdende danskere og deres oplevelse af hverdagen samt balancen mellem familie- og arbejdsliv under pandemien. Det er derfor også denne gruppe af danskere, som vi har fokus på i gennemlæsning af rapporten (Bredgaard m. fl. 2020: 3).

Et væsentligt element som er påvirket af hjemsendelse og hjemmearbejde er arbejdstid. Mere tid brugt på arbejde giver mindre tid til familieliv, hvilket kan påvirke en persons balance mellem familie- og arbejdsliv. Hjemmearbejde kan desuden være en udfordring for de personer, som har børn hjemme samtidig med at skulle udføre sit arbejde (Bredgaard m. fl. 2020: 22-24).

Hjemmearbejde ses dog som værende mindre svært at skulle håndtere for personer, hvor hjemmearbejde tidligere har været en mulighed på arbejdspladsen. At arbejde hjemme har ydermere den fordel, at arbejdet nemmere kan struktureres og fordeles ud over hele døgnet. Mange af undersøgelsen informanter benytter sig af dette, hvor de for eksempel arbejder et par timer tidligt om morgenen, efterfulgt af nogle timer brugt sammen med familien. I visse tilfælde bruges weekenden også til arbejde. Hjemmearbejde gør altså arbejdet mere fleksibelt men har samtidig også den indflydelse at grænsen mellem familie- og arbejdsliv, bliver udvisket (Bredgaard m. fl. 2020: 27).

En undersøgelse fra Det Europæiske Agentur til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkår viser at 45% af danske lønmodtagere begyndte at arbejde hjemmefra i forbindelse med Covid-19-pandemien. Specielt personer med hjemmeboende børn var i mindre grad tilfreds med hjemmearbejde, hvor cirka en fjerdedel af informanterne, med børn under 12 år, havde svært ved at koncentrere sig om arbejdet. Dertil viser undersøgelsen også, at over en fjerdedel af de hjemmearbejdende arbejder mere i fritiden (Bredgaard m. fl. 2020: 9).

Hverdagsliv

Nedenstående afsnit vil beskæftige sig med hvordan hverdagslivet under corona-pandemien er blevet påvirket af samfundets nedlukning. Der tages afsæt i en artikel kaldet 'Når virkeligheden rystes i sin grundvold – effekter af nedlukningen'. Det vil være resultaterne, som indtil videre er tilgængelige som vil blive benyttet i det nedenstående.

Grundet nedlukning af samfund har covid-19 fordret en unik situation, hvor både mænd og kvinder deler de samme rum i hverdagen. Dette er unikt, i og med at de ofte har forskellige ruter og bruger steder/rum på forskellig vis. På trods af dette påpeges det i diverse internationale publikationer, at covid-19-nedlukningen ikke har medført en omorganisering af familielivet. Tværtimod henvises det til, at den traditionelle kønsarbejdsdeling vandt indpas i hjemmene i takt med, at man i større grad blev mere isolerede. I takt med at arbejdslivet blev til hjemmearbejde har virksomheder måtte omorganisere og blive mere familievenlige, da nogle hjemsendte fædre har engageret sig mere i deres børn og familieliv. Nedlukningen blev for dem en mulighed for at holde den fædreorlov som de aldrig fik mulighed for at holde (Faber & Hansen 2020: 125).

Reaktioner på en 'krise'

Artiklen 'Når virkeligheden rystes i sin grundvold – effekter af nedlukningen' har til hensigt, at indsamle kvalitativ materiale om hverdagens digitalisering, under Danmarks nedlukning fra april til midt juni 2020.

Nedlukningen af samfundet og de medfølgende ændringer har betydet, at det for almindelige mennesker har været vanskeligt at opretholde normale rutiner, da deres muligheder pludseligt var blevet indskrænket i en grad, som få personer før har oplevet. Artiklens respondenter havde alle det tilfælles, at corona-krisen har forårsaget et brud med noget velkendt. Disse 'brud' dækker over blandt andet, at hverdagen, eller store dele af den, pludselig var blevet til en anden. Nogle vægter at deres fritidsinteresser er blevet begrænset i sådan en grad, at de ikke kan foretages, andre har fokus på at de ikke kan dyrke motion i fitnesscentre. Andre respondenter nævner, at de på grund af øget skærmtid har fået ondt i kroppen, og flere er bekymret for deres helbred. Ydermere er respondenternes arbejde begyndt at fylde mere end det plejede at gøre. Det skyldtes, at de mange onlinemøder, uden pauser, gør at arbejdsdagen bliver længere. Dog betyder de få pauser også, at arbejdsdagene opleves som værende mere effektive. Hjemmearbejdet har dog også en positiv

betydning for respondenternes børn og deres skolegang, idet visse respondenter er blevet mere engageret i børnenes skolegang, i og med at de er blevet mere inddraget ved at skulle hjælpe med hjemmeundervisning. Ydermere er de også blevet inddraget, når det har været svært at motivere børnene til deres skolerelaterede opgaver. Respondenterne oplever ligeledes ændrede familierelationer, hvor nogle syntes at de er kommet hinanden mere ved og er blevet tættere. Nedlukning af samfundet og hjemmearbejde har dog også en negativ indflydelse på livet, idet andre respondenter oplever en større grad af afsavn og bekymringer, i forbindelse med en større grad af isolation (Winthereik m.fl. 2020: 72).

Krisen har medført nye former for socialt samvær via digitale medierne, som for eksempel: online løb, vinsmagning, studenterbar, kor og meget andet. Nogle af de forandringer der nævnes forekom i nogen grad også før krisen gjorde sit indtog, som eksempelvis arbejds møder samt perioder uden fritidsaktiviteter med mere hjemmeliv og mere skærmtid. Anderledes er det i forhold til de sociale begivenheder, som grundet corona-krisen, har måtte ændre karakter, og derfor afholdes digitalt. Muligheden for disse nye sociale arrangementer skyldtes i høj grad, at mange mennesker befandt sig i samme situation, i den forstand at alle nu skulle finde måder at få hverdagslivet til at hænge sammen på (Winthereik m.fl. 2020: 72-73).

Netop de digitale medier er kommet til at fylde mere i folks hverdag under corona. Forskerne oplevede, at en stor del af respondenterne, i første omgang, afviste at være mere på digitale medier, sammenlignet med tiden før. Men gennem blandt andet interviewene, kunne man se på deres besvarelser af senere spørgsmål, at det viste sig, at de ikke var opmærksom på forandringen og dermed ikke havde lagt mærke til, hvor meget mere digitale medier var blevet integreret i deres hverdag. Ifølge artiklen vidner dette om, at folks digitale vaner hurtigt normaliseres i sådan en grad, at de nærmest ikke bemærkes og ender ud i at blive en form for usynlig infrastruktur, for en ny måde at færdes i verden på. Mange viste sig dog også at være opmærksom på, hvor meget de digitale medier er kommet til at fylde i deres hverdag, og lagde vægt på deres egne mangler i forhold til at begrænse deres brug af digitale medier. Nogle begyndte, på baggrund af en opfattelse om, at digitale medier begyndte at fylde for meget, på at have fokus rettet mod at have en analog hverdag. Andre beskriver at ens koncentrationsevne bliver væsentlig ringere ved, at man ikke bevæger sig og at man ikke er produktiv på samme måde, som hvis man går en tur i skoven eller besøger nogle venner og ligesom har et liv ved siden af arbejdet. Hvis man bare vågner op og sætter

sig foran computeren, i sin pyjamas, for at arbejde, mister man noget struktur og det hele flyder sammen. De beskriver det som en nødvendighed, at komme væk fra skærmen, og selv sætte nogle grænser eller strukturere sig på en måde, som muliggør at komme væk fra skærmen, for at få noget adspredelse. For respondenterne dækkede disse adspredelser over øget fokus på motion, fysiske omgivelser, kontakt til naturen, mens andre fokuserede på behovet for faste rutiner.

Der er altså forskellige opfattelser af digitaliseringens indførelse i hverdagen. For nogen opfattes den som påtvungen gennem arbejde, mens den for andre er medie for nye måder at være på. På trods af dette tyder det også på, at der for mange, på samme tid, eksisterer et behov for også at have muligheden for at kunne komme på afstand af disse digitale medier for at kunne genetablere en eksistens i nye omgivelser som både er digitale og analoge (Winthereik m.fl. 2020: 74-75).

Det vil derfor være interessant at undersøge, hvorvidt disse nye rutiner og hverdagslivs-mønstre vil være med til at skabe en 'ny normal' efter Covid-19-pandemien. Vil de adfærdsmønstre, som corona har lært os, bibeholdes og omdannes til det 'normale', når covid-19-pandemien engang er ovre?. Det er svært at vurdere corona-pandemiens indvirkning på eftertiden, på nuværende tidspunkt, da Corona-pandemien samt nedlukningen stadig er en realitet (Halkier 2020: 172). Dette er dog et spørgsmål som vi, gennem interviews med specialets informanter, vil forsøge at undersøge nærmere.

Afgrænsning

I specialet ønsker vi at undersøge børnefamiliers oplevelse af balancen mellem familie- og arbejdsliv under covid-19-nedlukningen af samfundet, hvor det at arbejde hjemmefra blev en realitet for mange danskere. Derfor har vi også afgrænset os til kun at have fokus på børnefamilier. Begrebet børnefamilie henviser blot til en familiekonstellation der indeholder barn/børn, hvilket betyder at vi både har fokus på to-forsørger- og en-forsørger familier. Derudover har vi afgrænset til at forælderen/forældrene skal være i beskæftigelse, hvor mindst en af dem skal være/har været hjemsendt med hjemmearbejde. I specialet begrænser vi os ikke geografisk, altså til en bestemt landsdel, i og med at vi ønsker at finde informanter gennem børnefamilie-relevante grupper på Facebook som er landsdækkende. Vi søger dermed, at finde informanter fra forskellige områder i Danmark.

Teori

I dette afsnit vil specialets valgte teori blive belyst. Nedenstående vil indeholde Arlie R. Hochschilds teori omhandlende balance og tid, samt Erving Goffmans teorier omhandlende roller og selvet. Netop disse teorier er valg for at give et indblik i hvordan børnefamilier erfarer og håndtere balancen mellem familie- og arbejdsliv under så specielle omstændigheder, som Covid-19-pandemien medbringer.

Arlie R. Hochschild - balance og tid

I dette afsnit vil der tages udgangspunkt i Arlie R. Hochschilds bog *tidsfælden*. I denne bog er der fokus på balancen mellem arbejds- og familieliv i et moderne samfund. Det er af denne årsag, at denne inddrages i dette speciale, da vi ønsker at analyserer Hochschilds pointer på vores egne interviews, og se hvilke forskelle og ligheder der er i en situation som nedlukningen af samfundet. I denne forbindelse skal man ligeledes huske, at Hochschilds undersøgelse har fundet sted i USA. Derfor skal man være opmærksom på at hvis der skal drages paralleller til en dansk kontekst, at der for eksempel ikke er taget højde for velfærdsstaten. som varetager mange opgaver, som amerikanske forældre selv må løse. Ydermere er det danske arbejdsmarked mere reguleret via lovgivning og overenskomster, som gør at danske lønmodtagere har ret til ferie, barselsorlov, børnepasningsorlov og første sygedag. Ligeledes er der overenskomster for arbejdstid (Bjerke 2003: 5-6).

Hovedpointen i 'tidsfælden' er, at der gennem Hochschilds fokus på balancen mellem arbejdsliv og familieliv bliver tydeliggjort en tendens, der viser at der sker en ombytning af den traditionelle fordeling mellem arbejdsliv og privatliv. Dette understøttes af bogens undertitel '*når familien bliver arbejde og arbejde bliver familie*'. Det vil sige at arbejdspladsen bliver et nyt hjem for medarbejderne og familielivet i større grad nedprioriteres.

Netop denne tendens er, hvad Hochschild beskriver som tidsfælden. Begrebet er karakteriseret ved at medarbejdere har et ønske om at bruge mere tid på familielivet, men at dette bliver besværliggjort grundet at deres tid bliver brugt på arbejdspladsen. Dette undrede Hochschild, fordi virksomheden Amerco, som ligger til grund for undersøgelsen, har forskellige tiltag som har til hensigt at hjælpe

familier med at få tingene til at hænge sammen. Af dem, som havde mulighed for at arbejde deltid og som havde børn under 13 år, var det kun ca 3%, som benyttede sig af muligheden. Man kunne også stedflekse hvilket vil sige, at man kunne arbejde hjemmefra, fremfor at sidde på arbejdspladsen. Kun 1% benyttede sig af dette. En nybagt mor kunne få 6 ugers betalt barsel, som kan deles med faderen, hvis det var ønsket. Hvis man havde brug for mere tid efter endt barsel, kunne man, hvis godkendt, vende tilbage til deltid med supplerende fuldtidsdagpenge. De fleste mødre tog den betalte orlov og herefter ubetalt orlov, hvis de behøvede mere tid. De gjorde ikke brug af muligheden for deltid efter barsel. Ligeledes benyttede nærmest ingen fædre sig af barselsmuligheden. Flekstid var en anden mulighed, som Amerco tilbød som muliggjorde medarbejdere, at være fleksible omkring hvornår på dagen de arbejdede. 25% af dem havde mulighed for flekstid gjorde brug af dette. Det vil sige af alle de tilbud, som var tilgængelige, er flekstid den eneste der gøres brug af. Ligeledes betyder det også, at der ikke blev skåret ned på arbejde men blot flyttes rundt på hvornår der arbejdes (Bjerke 2003: 33-34).

En årsag til at der bliver brugt mere tid på arbejdet, skyldtes blandt andet den anerkendelse der følger med sin position inden for Amerco. Men des højere position, des mere er der en forventning om, at man bruger mere tid på arbejdet. Hochschild refererer til, at hvis en kvinder besidder en højere position end sin mand kan det føre til rollekonflikter, da det i midtvesten (USA), rollemæssigt, kan være problematisk at manden ikke er den der forsøger familien. Af denne årsag får det, ifølge Hochschilds eksempel, manden til at finde noget der er lige så tidskrævende. Dermed bruges der mindre tid i hjemmet, grundet en kulturel forståelse af, hvad traditionelle roller skal gøre inden for familien. (Bjerke 2003: 77-78).

En anden, måske mere gængs, årsag til at der bruges mere tid på arbejdet end familien, skyldes at hjemmet er blevet et sted, hvor det ikke længere er muligt at slappe af. Hjemmet blev mere anset som et sted, hvor det huslige arbejde blev til pligter der skulle gøres. Disse pligter, hvis udført, optog al fritid, hvilket over tid blev mere og mere stressende. Hjemmet var derfor ikke længere overskueligt, men i stedet en stressfaktor. Arbejdet er på den anden side blevet et sted, hvor man ikke har samme "pligter", og er derfor en måde at undslippe hjemmets pligter på. Mange finder det i højere grad muligt, at 'oplade batterierne' på arbejdet, grundet et godt kollegialt miljø (Bjerke 2003: 43-44). Arbejdspladsen er stedet, hvor man kan realisere sig selv, og stedet hvor man har mulighed for at blive til noget. Hochschild refererer igen til den mere traditionelle kultur som hersker i

midtvesten, hvor især kvinder, gennem arbejdet ved Amerco, får muligheden for at gøre karriere, i stedet for rent traditionelt at skulle være i hjemmet og passe hus og familie (Bjerke 2003: 74).

For at undgå at ende i tidsfælden, gør ansatte, ifølge Hochschild, brug af strategier. En strategi som viser sig at være gavnlig, er at give grupper i firmaet mulighed for selv, at planlægge og strukturere deres arbejdstid. Dette gøres ud fra hvilke forventninger, der er i forhold til de arbejdsopgaver, som skal udføres, mens de ansattes behov, som at gå lidt tidligere eller arbejde hjemmefra for bedre at kunne få tingene til at hænge sammen, også tages i betragtning. Ved at give arbejdsgrupper mere selvstyre, kan de ansattes arbejdsmoral og effektivitet øges. Det skyldes, at de rammer der arbejdes under er mere fleksible, og man derfor ikke hele tiden skal efterleve den mere rigide tidsstruktur som er i firmaet. Hochschild mener, at den rigide tidsstruktur skaber ængstelse, idet at tidsfælden har konsekvenser for familierelationerne og det personlige selv. Dette skyldes, at der er uoverensstemmelse mellem det potentielle jeg, den rolle man ønsker at have i familien, og det faktiske jeg, den medarbejder man kan være.

Derfor mener Hochschild, at man som firma skulle undersøge, hvorvidt man kunne blive mere fleksible i forhold til ting, der gør det lettere for medarbejdere at kunne være mere tilstede i hjemmet, da det tyder på at være gavnligt for arbejdsmoral og effektivitet (Bjerke 2003: 221-223).

I dette speciale inddrages Hochschilds undersøgelse om tidsfælden til at undersøge hvordan informanterne balancerer arbejds- og familieliv. Samtidig bruges den til at undersøge hvorvidt de oplever at være i en tidsfælde.

Erving Goffman - rollebegrebet

Dette afsnit vil omhandle Goffmans rolleteori. Denne er valgt for at få indsigt i, hvorvidt informanternes roller har en betydning for, hvordan de erfarer og håndterer hverdagen, under nedlukningerne.

Erving Goffman anskuer verden gennem et dramaturgisk perspektiv, idet han mener at hverdagen er opbygget som et skuespil. Ifølge Goffman vil et menneske, i kontakt med andre, indtage en bestemt rolle, som bestemmes af de forventninger der er til mennesket i den givne position (Jacobsen & Kristiansen 2002: 97).

I Goffmans dramaturgiske perspektiv af social samhandling bruger han blandt andet begrebet *optrædener*. Dette er knyttet til rollebegrebet og er defineret således: “*den del af individets aktivitet, som finder sted i en periode kendetegnet ved vedkommendes kontinuerlige tilstedeværelse foran en gruppe af tilskuere, og som har en vis indflydelse på disse tilskuere*” (Jacobsen & Kristiansen 2002: 97). Begrebet indebærer altså det, at et individ påtager sig og spiller en rolle med tilhørende forventninger og forpligtelser, idet individet ønsker at fremstå på en bestemt måde over for omverden.

I forbindelse med begreberne roller og optrædener gør Goffman også brug af begreberne *frontstage* og *backstage*. Disse betegner to forskellige områder, hvori optræden styres på baggrund af forskellige principper. Frontstage er det sted, hvor en optræden vil finde sted, og hvor individet vil spille sin rolle. Her optræder individet foran et publikum, hvilket betyder at individet optræder på en måde, der stemmer med de forventninger og standarder, som er gældende for det givne område. Den optrædende har til formål at fremstå på en bestemt måde over for sit publikum, hvilket betyder at visse elementer ved individets aktivitet vil blive fremhævet, mens andre vil blive nedtonet. De elementer som individet skjuler i frontstage, vil komme til syne i individets backstage. Backstage betegner det sted, hvor individets ageren er skjult for publikum. Dette kan eksempelvis være hjemme i individets eget hjem. Det betyder at backstage er det sted hvor et individ kan ‘lade masken falde’, og dermed er fri for publikums blikke (Jacobsen & Kristiansen 2002: 100). Frontstage kan i dette speciale ses som informanternes arbejdsplads, hvor de optræder på en måde i overensstemmelse med de for forventninger og standarder der er gældende på arbejdspladsen. Backstage kan derimod ses som individets hjem, hvor individet ikke bør agere på en bestemt måde. I en situation med hjemmearbejde bliver det derfor relevant at have for øje, hvordan frontstage og backstage udspiller sig, i og med at arbejdet, altså frontstage, tager plads i backstage. De to begreber er relevant at inddrage, da de kan bidrage til undersøgelsen af, hvordan børnefamilier oplever balancen mellem familie- og arbejdsliv under pandemien.

Goffmans rollebegreb er en central del i det dramaturgiske perspektiv. Han anser rollebegrebet som indeholdende fire forhold, som individer spiller eller tildeles. Det første forhold er *rolleforpligtelse*, som henviser til de roller et individ spiller, fordi disse er blevet tildelt individet. Rolleforpligtelse henviser derfor til en rolle et individ spiller, fordi individet er nødt til det. Herefter kommer *rolletilknytning*, som beskriver de roller et individ selv ønsker at spille, mens *rolleomfavnselse*

betegner de roller, et individ bliver opslugt af og frivilligt påtager sig, fordi individet anser disse som spændende. Derudover henviser begrebet *rolledistancering* til måden hvorpå et individ distancere sig fra en rolle, som omverden har en forventning om at individet bør påtage sig, men som individet ikke selv ønsker sig at påtage. Det henviser altså til en rolle som et individ har, men som individet ikke lever sig ind i (Jacobsen & Kristiansen, 2002: 114).

De fire forhold i Goffmans rollebegreb inddrages, for på den måde at få indblik i, hvilke former for rolle-forhold der gør sig gældende i informanternes dagligdag med hjemsendelse og hjemmearbejde. Vi ønsker at undersøge, hvilke roller individerne påtager sig i løbet af en hverdag, og ydermere hvorfor de påtager sig en given rolle.

Goffman benytter, i forbindelse med sit fokus på totale institutioner, begrebet *rolleberøvelse*. Begrebet benyttes i forbindelse med individer der indlægges på psykiatrisk hospital, da disse ikke længere har lige mulighed for selv at planlægge sin rolle-udøvelse, og dermed berøves muligheden for selv at planlægge udøvelsen af sine roller (Jacobsen & Kristiansen 2002: 119). Selvom vi i dette speciale ikke har fokus på totale institutioner, som psykiatrisk hospital, ser vi alligevel begrebet relevant at inddrage. Vi ønsker at undersøge, hvordan nedlukning af samfundet og hjemmearbejde har påvirket børnefamilier balance mellem familie- og arbejdsliv, og det kunne i den forbindelse være interessant at have fokus på, hvorledes forældrene føler en form for rolleberøvelse i forbindelse med nedlukning, hjemsendelse og hjemmearbejde.

Erving Goffman - selvet

I dette afsnit inddrages Goffmans teori om selvet. Teorien er valg for at give en forståelse for informanternes identitet, samt hvordan denne er påvirket af nedlukningen af samfundet.

Goffmans begreb om selvet og hans syn på individer er inspireret af George Herbert Mead og hans begreber *signifikante andre* og *den generaliserede anden*. Mead havde den overbevisning, at det menneskelige selv dannes gennem social samhandling med andre individer. Selvet formes og omformes konstant gennem individets sociale samspil med andre individer. Ifølge Mead består det menneskelige selv af *jeg'et* og *mig'et*, og der vil konstant foregå en vekslen mellem disse to elementer. Menneskelig læring forudsætter at individet kan sætte sig i andres sted, for på den måde

at muliggøre kommunikation med andre, samt tillære sig normer for social handlen (Jacobsen & Kristiansen 2002: 42). Dette er begrebet som, hos Goffman, kaldes *indtryksstyring*. Indtryksstyring betegner “*menneskets kapacitet til at kontrollere det indtryk, det gør på andre, ved at sætte sig i deres sted for derved at danne sig et indtryk af, hvilken adfærd der er den mest passende eller giver det største udbytte*” (Jacobsen & Kristiansen 2002: 43). Selvet skabes altså i samhandling med andre, hvor individer modtager respons, i form af anerkendelse, på sin opførsel og ageren. Individet er dermed forbundet med de sociale omgivelser, i og med at det er gennem social samhandling at selvet vedligeholdes (Jacobsen & Kristiansen 2002: 43). Ydermere er det gennem individets sociale handlinger at selvet kommer til syne og bliver præsenteret (Jacobsen & Kristiansen 2002: 91).

I Goffmans teori ses individets selv, som en funktion af samfundet, og Goffman anser selvet som resultat af omgivelserne, hvor det optræder. Det betyder at selvet ikke er en formløs masse, men findes derimod i sociale sammenhænge og situationer, hvor det ligeledes konstitueres. Selvet har dermed ingen fast størrelse, i og med at det skabes i samhandling med andre (Jacobsen & Kristiansen 2002: 193). Ifølge Goffman produceres selvet gennem social ageren, og samtidig er selvet noget, som individet selv kan udforme gennem en optræden. Selvet er altså både en handlende og optrædende aktør, der skaber indtryk i en social situation og derudover også noget der produceres i sociale møder, hvor selvet heri anses som et slutprodukt af et individs samhandling i sociale møder (Jacobsen & Kristiansen 2002: 196).

Teorien om selvet benyttes for at give et blik på, hvordan et individs identitet skabes og påvirkes. I dette speciale benyttes teorien til, at undersøge hvem individerne er, i en situation hvor de både skal agere forældre, medarbejder samt pædagog eller skolelærer på samme tid. Vi ønsker at undersøge hvordan informanternes identitet bliver påvirket af hjemsendelse, hjemmearbejde og nedlukningen af samfundet. Herunder vil fokus være på, hvordan ens identitet påvirkes, når individet ikke kan gå på arbejde eller se sin omgangskreds, som under normale omstændigheder.

Videnskabsteori

I følgende afsnit præsenteres den adaptive videnskabsteori, som dette speciale gør brug af. I afsnittet vil der fremgå en redegørelse af den adaptive videnskabsteori, hvor der blandt andet vil blive taget fat på emner som orienterende begreber, kodning og begrebsniveauer. Der vil ligeledes af afsnittet fremgå beskrivelser af det epistemologiske- og ontologiske grundlag som er kendetegnet ved denne videnskabsteoretiske tilgang.

Adaptiv videnskabsteori

Siden sociologiens begyndelse har sociologer forsøgt, at finde den mest præcise metode til at opnå den mest nøjagtige viden. Den adaptive tilgang havde sin begyndelse i 70'erne, hvor den opstod som modsvar til de fastgroede dualismer og dikotomier som prægede de forskellige tilgange. Den adaptive tilgang karakteriseres ved en dualitetstilgang som: ” (...) *tilkendegiver (1) at samfundet både eksisterer inden i og uden for mennesket og dermed at såvel internalisering og eksternalisering er centrale træk ved samfundslivet, og (2) at det objektive og subjektive gensidigt påvirker hinanden og samvirker i tid og rum.* ” (Jacobsen 2012: 251). Den adaptive tilgang er dermed et forsøg på brobygning mellem en kritisk realistisk opfattelse af, at der eksisterer en objektiv verden, der er uafhængig af sansning og fortolkning, og på den anden side en forestilling om, at samfundsforskere altid, til et punkt, er vejledt af deres teoretiske forestillinger. Med dette refereres der til en ontologisk forståelse af, at den sociale verden både er stratificeret og varierende, hvilket gør at virkeligheden ikke kan forstås som et samlet hele. Af denne grund kan man også rent epistemologisk gøre brug af flere metodologiske tilgange så længe det giver mening for ens undersøgelse, da det kan hjælpe med at undersøge virkeligheden mere bredt og derfor komme ‘sandheden’ nærmere (Jacobsen 2012: 252). Den adaptive tilgang forsøger ligeledes at lukke kløften mellem induktion og deduktion. Det vil sige, i stedet for at man som forsker udelukkende bekender sig til induktion eller deduktion, vil man via den adaptive tilgang have mulighed for at gøre brug af begge hvis det findes relevant.

Derfor, når man skal benytte sig af en adaptiv tilgang, skal man forsøge at bruge den anvendte teori på en måde, hvori det muliggøres at teorien har mulighed for både at tilpasse og forme sig alt efter hvilke empiriske opdagelser man gør sig. Udover dette skal man ligeledes gøre sig det klart, at

noget forskningsrelevant teori, begreber eller typologier og så videre, kan eksistere forud for eller parallelt sammen med indsamlingen og analysen af ens data (Jacobsen 2012: 261). Det vil sige, at man via den adaptive tilgang ikke kan tilgå et felt uden på forhånd at have et teoretisk grundlag at trække på. Dog vil ens teoretiske grundlag altid og løbende, i en forskningsproces, være op til revision, alt efter hvilken ny viden man opnår (Jacobsen 2012: 262). Den adaptive tilgang muliggør derfor at udfolde viden gennem samspillet mellem eksisterende teori og det empiriske data. Der er derfor heller ikke en bestemt måde, man skal benytte den adaptive videnskabsteori på. Dette skyldes at der inden for den adaptive tilgang er et ønske om, at være 'adaptiv', hvilket vil sige at man har forholdsvis frie hænder og kan blandt andet inkorporere deduktive og induktive elementer i forbindelse med indsamling af empiri. Den adaptive tilgang erkender, at forskellige tilgange hver især kan tilvejebringe data, som på hver sin måde, kan være anvendeligt. Dermed, hvis der er en fastlagt måde at skulle benytte den adaptive tilgang på, ville det begrænse det adaptive element i tilgangen (Jacobsen 2012: 265-266).

Den adaptive tilgang egner sig bedst til at beskrive 'sociale sammenhænge' og 'situerede aktiviteter'. Sociale sammenhænge beskrives, som værende hovedsageligt objektive og reproducerende forhold, hvor handlinger kan finde sted inden for. Det kunne eksempelvis være relationer, praksisser, diskurser og ideologier. Situerede aktiviteter er mere subjektive og handlemæssige udtryksformer. Det vil sige, måder hvorigennem handlinger kommer til udtryk. Hvis man kan lykkes med at forbinde både sociale sammenhænge og situerede aktiviteter gennem forklaringer og beskrivelser, vil det være fordelagtigt. Ligeledes kan det være en fordel, hvis man i starten af ens proces er styret af nogle 'orienterende begreber'. Disse benyttes til at vejlede, give styring og kan bidrage med en generel struktur i ens proces. Orienterende begreber er redskaber, som har til hensigt at hjælpe med at skabe fokus og overblik i forskningen. Konkret for dette speciale er vores orienterende begreber udvalgt på baggrund af vores valgte teori. Mere konkret består vores teori af Arlie R. Hochschilds teori om balance mellem familie- og arbejdsliv, som hun beskriver i værket 'Tidsfælden', samt Erving Goffmans teori om roller og selvet. Det er dermed disse teorier, som danner baggrund for specialets orienterende begreber. Disse begreber skal ikke dikterer forskningen, men skal ses som redskaber der tydeliggøre tematikker, som kan være aktuelle for ens undersøgelse. De orienterende begreber skal benyttes som redskab eller som en hjælp til at strukturere dataindsamling, samt organiserer og forme den indsamlede data. Ligeledes benyttes de også som en begrebslig ramme for analysen (Jacobsen 2012: 266-267). Det vil sige at, hvis brugt korrekt, kan disse orienterende begreber ses som en hjælp til at danne en rød tråd gennem projektet.

Kvalitativ metode

I dette speciale gøres der brug af interview som metode. Denne metode er valgt, fordi det gennem et interview er muligt at få en bred viden og indsigt i informanternes oplevelser af hverdagen. Et interview tager ofte form som en hverdagssamtale, hvilket ikke gør at denne metode er styret i samme grad, som for eksempel et spørgeskema. Det betyder også, at interview ikke tager en fast form, da formen kan variere alt efter informanternes interesse, oplevelser og holdninger til samtaleemnet (Valentine 2005: 111).

Et interview gør det muligt, at indsamle viden om informantens egne tanker om sine handlinger samt tanker og holdninger til sig selv og andre - alt sammen elementer, som ikke er muligt at indsamle viden om uden en samtale med individet. Et interview giver indsigt i informantens liv og dermed også de baggrundsfaktorer, som kan ligge bag individets handling og ageren i hverdagen. Det betyder, at et interview giver en større forståelse for informantens liv og livssituation, og dermed en større forståelse for det enkelte individs liv og ageren heri (Lamont & Swidler 2014:159-160). Interviews giver intervieweren, i modsætning til spørgeskema, mulighed for at vende tilbage til tidligere spørgsmål for yderligere uddybelse fra informanten. Dette giver informanten mulighed for at forklare og beskrive sine hverdagsoplevelser yderligere, og derved give interviewpersonen bedst muligt indblik i sit liv (Valentine 2005: 111).

Gennem et interview får informanterne mulighed for at berette om oplevelser ud fra deres egen synsvinkel og livssituation, hvilket giver os, som interviewere, et særligt indblik i informanternes liv samt følelser, holdninger og tanker herom. Et interview er derfor ideelt at benytte, når der ønskes viden om informanternes individuelle holdninger og oplevelser i forhold til et bestemt emne (Kvale & Brinkmann 2015: 45-47). Et interview er dermed en metode, der sigter efter at undersøge *hvordan* bestemte fænomener opleves af eller fremtræder hos informanterne. Det betyder at interview benyttes i de tilfælde, hvor formålet er at beskrive, forstå eller fortolke informanternes syn, mening og holdninger til et emne (Brinkmann & Tanggaard 2015: 13). I dette speciale benyttes interview, for på den måde at kunne få indblik i informanternes individuelle oplevelser, meninger og holdninger til corona-nedlukningen, inklusiv hjemmearbejde og dets indflydelse på balancen mellem familie- og arbejdsliv.

Semistruktureret interview

I dette speciale vil der gøres brug af det semistruktureret interview. Denne type interview er karakteriseret ved at være delvis struktureret, hvilket indebærer at interviewet er struktureret efter en indholdsmæssig ramme. Et semistruktureret interview vil derfor indeholde spørgsmål, der forud for interviewet er planlagt og nedskrevet i en interviewguide. Interviewguiden vil fungere som indholdsmæssig ramme gennem interviewet, og vil hjælpe intervieweren med at bibeholde fokus på de ønskede emner gennem hele interviewet. Selve interviewet vil tage form som en almindelig samtale, hvilket indebærer at spontane samt opfølgende spørgsmål kan opstå undervejs (Tanggaard & Brinkmann 2015: 36-37).

I et semistruktureret interview er formålet at få sine informanter til, at berette detaljeret om sine oplevelser og livet generelt, for på den måde at give interviewpersonen større viden og kendskab til informanternes individuelle livsverden. Livsverden indeholder informanternes oplevelser og opfattelse af hverdagen, og det er netop gennem beskrivelser fra informanternes livsverden, at det for interviewpersonen bliver muligt at forstå samt fortolke informantens syn på et givet fænomen (Kvale & Brinkmann 2015: 49).

I udførelsen af et semistruktureret interview er det vigtigt, at perspektivere sit emne bredt, for på bedst mulig måde at kunne fastlægge nøjagtigt hvad der ønskes at undersøge. Det kan være en fordel at finde tekster og eksisterende forskning om det ønskede emne, for på den måde at læse sig ind på emnet og derved opnå en smule forhåndsviden. Dog bør der ikke haves for meget forhåndsviden, da dette kan påvirke en forskers subjektivitet i et studie (Tanggaard & Brinkmann 2015: 37). I dette speciale har vi ligeledes undersøgt eksisterende tekster og litteratur indenfor det valgte emne. I dette speciale ønskes det at undersøge, hvordan Covid-19-situationen påvirker børnefamiliers balance mellem familie-og arbejdsliv. Vi har både gjort brug af eksisterende tekster på området publiceret før og efter Covid-19 ramte Danmark, for på den måde at danne vores forhåndsviden om balance mellem familie- og arbejdsliv i børnefamilier.

Interviewguide

I forbindelse med udførelsen af en interviewguide opstilles en liste med de emner som der ønskes belyst gennem interviewet (Riis 2005: 112). I dette speciale vil disse emner være tid, balance, roller

og identitet. Dette er alle emner, som vi ønsker informanterne skal berette om ud fra deres individuelle livssituation.

Interviewguiden indeholder de på forhånd planlagte spørgsmål, og har til formål at give overblik over, hvilke spørgsmål samt temaer interviewet skal indeholde (Tanggaard & Brinkmann 2015: 38). I specialet benyttes interviewguiden som indholdsmæssig ramme, for at tydeliggøre hvad interviewet skal komme omkring, samt hvilke spørgsmål vi, på forhånd, ønsker at informanterne svarer på. I specialet er adaptiv valgt som den videnskabsteoretiske tilgang, hvilket også afspejles i interviewguiden. Denne vil være opbygget efter specialets orienterende begreber, som tager afsæt i det valgte teori. Interviewguiden indeholder de orienterende begreber: tid, balance mellem familie- og arbejdsliv, roller og identitet. Det vil sige, at specialets orienterende begreber vil danne rammen for interviewet. Interviewguiden er dog ikke så styrende for interviewet, at der ikke er mulighed for at stille opfølgende- og/eller spontane spørgsmål, hvis dette findes relevant. Interviewguiden er vedhæftet som bilag.

Grundet Covid-19 situationen er det ikke muligt at udføre ansigt-til-ansigt interviews med specialets informanter. Vi er derfor nødsaget til at afholde vores interviews som online videosamtaler med de forskellige informanter.

Computerstøttede Interviews

Udviklingen indenfor computer og teknologi gør det muligt, at afholde interviews online, hvilket vi, i dette speciale, vil gøre brug af. I dette speciale benyttes Microsoft Teams til indsamling af vores empiriske data. Vi ønsker, mere konkret, at afholde online interviews i form af videosamtaler med informanterne. Et interview foretaget, ved hjælp af Microsoft Teams, giver mulighed for at kommunikere med informanterne i samme grad, som i et ansigt-til-ansigt-interview. Interviews i form af online videosamtaler, inkludere billede og lyd, hvilket muliggør at aflæse informantens verbale- og nonverbale udtryk gennem interviewet. Dette giver os mulighed for, at aflæse informanternes kropssprog og ansigtsudtryk gennem interviewet, og derved give os en bedre personlig forståelse af informanten og han/hendes fortælling (Archibald m. fl. 2019: 2-4). Der vil dog være dele af informanternes mimik, som går tabt, da interviewet foregår over en skærm og derfor ikke muliggør aflæsning af kropssprog i samme grad, som ved et ansigt-til-ansigt interview (Kvale & Brinkmann 2015: 204-205). Denne type interview vil dog i store træk kunne tage form

som et ansigt-til-ansigt interview. Online interviews kan dog have den fordel, at informanter kan finde disse mere attraktive, idet denne type interview kan synes mere bekvemmelig, effektiv, omkostningseffektiv og fleksibelt. Ved deltagelse i online interviews skal informanterne blot befinde sig hjemme foran computeren, hvor deltagelse derfor kan virke mere overskueligt og fleksibelt, end ved fysisk fremmøde. Netop dette betyder også, at online interviews gør det muligt at interviewe informanter, som befinder sig på geografisk afstand. Interviews afholdt ved hjælp af Microsoft Teams giver stadig mulighed for, at se og høre sine informanter, hvilket gør denne type af interview ideel at benytte, hvis ansigt-til-ansigt interview ikke er en mulighed (Archibald m. fl. 2019: 2).

Denne interviewform har dog også sine ulemper. Idet interviewet foregår online, og derfor afhænger af en internetforbindelse, kan der opstå problemer såsom dårlig lyd, pauser, tabte opkald og dårlig videokvalitet - alt sammen problemer som kan forstyrre selve interviewsituationen samt interviewets indhold. Ved brugen af computerstøttede interview er der altså risiko for, at møde problemer omhandlende en dårlig internetforbindelse eller mikrofon og kamera som ikke fungerer optimalt, hvilket er elementer der kan påvirke kvaliteten af et interview. Disse problemer kan betyde dårlig- eller hakkende forbindelse, som ødelægger informantens fortælling, og dermed forstyrre interviewet. Disse faktorer er derfor en klar ulempe ved brugen af denne interviewform (Archibald m. fl. 2019: 4-5).

Transskription af interviews

Alle interviews optages. At optage en interviewsamtale giver interviewerens større mulighed for, at koncentrere sig om selve interview-samtalen, uden at skulle bekymre sig om hvorvidt alle informantens udtalelser er nedskrevet i noter. Optagelse af interviewet giver ligeledes mulighed for, at lytte til interviewet efterfølgende i forbindelse med analyse (Valentine 2005: 123). Ydermere bruges optagelsen af interviewet ligeledes i forbindelse med transskription af interviewet. At nedskrive en interview-optagelse direkte til skrift kan være svært at læse, idet et interview indeholder talesprog, gentagelser, fyldord og uafsluttede sætninger. Det er derfor nødvendigt at omsætte talesproget til skriftsprog, hvilket indebærer at der tilføjes elementer såsom punktum, komma samt manglende ord, for på den måde at få den nedskrevne tekst til at give mening ved en gennemlæsning (Riis 2005: 119). I forbindelse med udførelsen af en transskription, er det vigtigt at træffe et valg i forhold til transskriptionens indhold. Der skal her træffes valg om, hvorvidt der skal medtages hyppige gentagelser, øh'er, samt tydeliggøres, hvor i interviewet der forekommer latter og

suk. Der skal også tages stilling til hvorvidt talepauser skal medtages, samt hvor mange detaljer der skal nedskrives (Kvale & Brinkmann 2015: 238-240). I dette speciale vil blive transskriberet, og nedskrevet på en måde, som gør transskriptionen læselig men samtidig bibeholder informantens fortælling samt holdninger, syn og pointer heri. Det vil sige at øh'er og tydeliggørelse af talepauser, latter og suk medtages, mens talefejl ikke medtages. Talepauser vil blive markeret ved "...", mens latter eller suk vil blive nedskrives i en parentes. Transskriptionerne vil blive omskrevet fra tale- til skriftsprog, og vil derfor indeholde punktum, komma og ekstra ord som ved deres tilstedeværelse gør transskriptionen forståelig ved gennemlæsning.

Alle transskriptioner kan ses i bilag

Etik i interviewundersøgelser

I forbindelse med en interviewundersøgelse er det vigtigt, at tage højde for etiske spørgsmål. Det er derfor en god ide, at have overvejet de etiske retningslinjer inden selve interviewene finder sted (Riis 2005: 210-211).

I en interviewundersøgelse er det vigtigt, at have for øje, at det menneskelige samspil, der sker gennem interviewet, vil have en indflydelse på informanterne. Vi, som interviewere, ønsker at et interview skal være dybdegående og udfordrende, men skal samtidig være opmærksom på, at dette ikke resultere i en krænkelse af informanten. På den anden side ønsker vi ligeledes, at vise vores informant respekt, hvilket kan resultere i, at interviewet bliver for overfladisk og ikke dybdegående som ønsket (Kvale & Brinkmann 2015: 106). I en interviewundersøgelse vil der derfor være en række etiske elementer, som bør overvejes i forbindelse med sit interview-projekt. Disse er informeret samtykke, fortrolighed, konsekvenser og forskerens rolle (Kvale & Brinkmann 2015: 113). Informeret samtykke omhandler det, at informanterne informeres om undersøgelsen, dennes formål, samt deres deltagelse heri. Her får deltagerne informationen om, at de deltager frivilligt, og dermed kan trække sig fra undersøgelsen hvis dette ønskes (Kvale & Brinkmann 2015: 116). I dette speciale informerer vi de deltagende om undersøgelsens formål, samt hvilke temaer og emner interviewet vil indeholde. Inden interviewets start informerer vi ligeledes informanterne om, at de til enhver tid har ret til at trække sig fra undersøgelsen samt undlade at svare på visse spørgsmål, hvis dette ikke ønskes. Derudover sikre vi at alle informanter tillader, at deres interview bliver optaget.

Fortrolighed i en undersøgelsen omhandler det, at aftale med deltagerne, hvad deres data og udtalelser bliver brugt til. Det indebærer altså, hvilke data der bliver tilgængelig for hvem (Kvale & Brinkmann 2015: 117). I specialet vil det gøres klart for deltagerne, at det kun er specialets studerende, som vil have kendskab til optagelsen af deres interviews, og at denne udelukkende bruges i forbindelse med analysen. Ydermere tilbyder vi alle informanter mulighed for at fremstå anonyme i undersøgelsen. På den måde vælger informanten selv om de ønsker at fremgå med navn i den efterfølgende rapport.

I en interviewundersøgelse er det vigtigt, at vurdere hvorvidt undersøgelsen kan have konsekvenser for de deltagende. Forskeren skal altså her vurdere, hvilken mulig skade undersøgelsen kan påføre informanterne, samt hvilke fordele deres deltagelse kan give (Kvale & Brinkmann 2015: 118). I denne undersøgelse har vi ligeledes vurderet, hvorvidt deltagelse kan have konsekvenser for informanterne. Vores undersøgelse omhandler informanternes oplevelse af deres hverdag, familie- og arbejdsliv under corona-nedlukningen, og vi vurderer derfor ikke at deltagelse kan have konsekvenser for informanterne, i og med at interviewene blot vil omhandle informanternes hverdagsliv, familieliv og arbejdsliv.

Forskerens rolle har stor betydning for undersøgelsen kvalitet og hvilke etiske beslutninger der foretages i forbindelse med en undersøgelse. I et interviewstudie er forskeren det primære redskab til indhentning af viden, hvilket betyder at "*forskerens integritet - han/hendes viden, erfaring, ærlighed og fairness*" er afgørende for undersøgelsen form (Kvale & Brinkmann 2015: 119-120).

Rekruttering af informanter

Vi vil primært anvende online platforme såsom Facebook, til at komme i kontakt med potentielle informanter. Måden vi gør dette på er, at dele et opslag, hvori vi beskriver hvad specialet ønsker at undersøge samt hvilken målgruppe vi ønsker at have fokus på. På den måde håber vi, at interesserede forældre vil kontakte os ved interesse. Opslaget deles i flere forskellige grupper på Facebook, samt på vores private Facebook-side. Opslaget er delt i mange forskellige grupper, såsom grupper omhandlende børn, børneaktiviteter, forældre samt forskellige grupper knyttet til bestemte byer rundt om i landet. Dette er eksempelvis grupperne “Horsens”, “Vores Ø Mors” og “Vores Ishøj”.

Opslaget som blev delt på Facebook kan ses på billedet nedenfor:

Kodning

Kodning er en proces, hvor man gennemgår materialet for dernæst at inddele informanternes udsagn i temaer. Ved kodning knyttes et nøgleord til et udsagn fra interviewet, for på den måde at kunne identificere og analysere en udtalelse (Kvale & Brinkmann 2014: 262)

Kodning er derfor en proces, som hjælper med at samle, ordne, fortolke, og knytte de relevante udsagn til et bestemt tema. Temaerne kan være udvalgt på baggrund af teori, hvilket er tilfældet i dette speciale (Riis 2005: 156-157). Ved gennemlæsning af vores transskriptioner vil informanternes udsagn blive kodet efter vores orienterende begreber. Disse er, fra Hochchilds teori, tid og balance, og fra Goffmans teori, roller og identitet. De orienterende begreber danner derfor baggrund for de fire kategorier, som informanternes udsagn inddeles i. Det betyder også, at der i dette speciale benyttes begrebsstyret kodning. Denne type kodning indebærer at der bruges koder som er udviklet på forhånd (Kvale & Brinkmann 2014: 263). Derudover kan temaerne i en kodning også udvikles gradvist på baggrund af materialet. Materialet kan altså give indsigt i nye temaer, som ikke fremgår af sin teori, og som der derfor ikke, i første omgang, kodes efter (Riis 2005: 157). En gennemlæsning af transskriptionerne kan dermed give indblik i andre temaer, som efterfølgende kan bidrage med et andet teoretisk syn på sit materiale.

I transskriptionerne vil kodningen tydeliggøres således, at hvert tema og begreb får tildelt hver sin farve. På den måde tydeliggøres det, hvilke udsagn der er koblet til hvilket tema. Det betyder at udsagn omhandlende tid får farven gul, mens balance får tildelt farven grøn. Ydermere vil farven pink henviser til udsagn om temaet roller, mens blå ses de steder, hvor udsagnene omhandler identitet. Gennem analysen af vores interviews vil nye teoretiske perspektiver blive synlige. Disse vil, i transskriptionerne, være markeret med en kommentar knyttet til det omhandlende tekststykke.

Præsentation af informanter

Helena

Helena er vores første informant. Hun er 40 år gammel, og bor i en by syd for Aalborg sammen med sin kæreste og deres to børn. Det ældste barn er 10 år, mens den yngste er 4 år. Helena arbejder

som konsulent i en virksomhed, og har været hjemsendt med hjemmearbejde. Hun blev første gang hjemsendt i foråret 2020, hvorefter hun måtte møde ind på arbejdspladsen igen, på skift med de andre kollegaer, i løbet af sommeren/efteråret. I december 2020 blev hun så hjemsendt igen, og har arbejdet hjemmefra lige siden. Dette fortalte hun os i interviewet som blev afholdt i april 2021. Helena har et fuldtidsarbejde, og har derfor været vant til at arbejde på faste tidspunkter førhen. Hendes normale arbejdsdage, før corona-nedlukningen, var fra 8.00 til 15.00, og med en længere dag om torsdagen - arbejdsdage som har ændret karakter under hjemsendelsen. Helenas kæreste arbejder i en ungdomsklub, og møder derfor på arbejde om eftermiddagen, hvor han dog har skiftende vagter. Han har kun været hjemsendt i en kort periode.

Sara og Klaus

Sara og Klaus er et par. De bor i en by i Vendsyssel. Klaus er 39 år og Sanne er 34 år. De har to børn, som er 2- og 5 år. Sara arbejder som pædagog, og har derfor ikke været hjemsendt. Det har Klaus derimod. Han arbejder som bilsælger og har været hjemsendt i 2,5 måned. På grund af hans jobstilling var han hjemsendt uden mulighed for hjemmearbejde. Han var altså hjemsendt i 2,5 måned, hvor han kunne passe børnene mens Sara skulle på arbejde. Klaus arbejder normalt 70 timer om ugen, hvor weekendarbejde også indgår. Sara skulle møde på arbejde under hele covid-19 pandemien, men med mindre timer om ugen end normalt.

Christel

Christel er 31 år gammel og bor i Dianalund sammen med sin mand og deres to børn på 4- og 7 år. Christel arbejder som Sosu-hjælper, hvor hun arbejder aften- og nattevagter. Grundet hendes erhverv har hun ikke været hjemsendt. Hendes mand arbejder på kontor, og er hjemsendt med hjemmearbejde. Før covid-19 pandemien havde han en 12-timers arbejdsdag inklusiv transporttid. Med hjemsendelse og hjemmearbejde er dette faldet til 7-7,5 time om dagen, da transporttiden er nulstillet. Christel møder på arbejde om eftermiddagen, og hun kan derfor passe de hjemsendte børn, mens manden arbejder inde på deres hjemmekontor. Ligeledes må manden overtage børnepasningen, når Christel skal møde på arbejde lidt oppe ad dagen.

Signe

Signe er 29 år, bor i Randers og er alenemor med en datter på 4 år. Signe er studerende samt har et rengøringsjob i morgentimerne. Hun har været hjemsendt fra både studie og job, dog i en længere periode fra studiet. Hun blev hjemsendt fra jobbet da hendes arbejdsplads, grundet nedlukning af samfundet, ikke længere måtte holde åbent for kunder. Før corona pandemien afleverede hun datteren tidligt i børnehave for at tage på job, og dernæst møde ind på sit studie. Dette er dog blevet en del anderledes under corona pandemien og nedlukning af samfundet. Signe er alenemor, hvilket betyder at der kun er hende til at få dagligdagsaktiviteterne til at hænge sammen.

Amanda

Amanda er 45 år og bor på Sjælland sammen med sin mand og deres to børn. Amanda er uddannet farmaceut, og arbejder på Rigshospitalet som forsker. Hendes mand arbejder i medicinalindustrien. Under første nedlukning var deres søn 6 år, og gik i børnehave, mens datteren gik i 2. klasse. Under anden nedlukning var sønnen derfor startet i skolen, mens datteren var startet i 3. klasse. Familien bor i Gladsaxe kommune, hvilket betød at skolerne ikke åbnede efter påske, som planlagt, grundet for højt smittetal. Børnene var derfor hjemsendt i længere tid, end i andre steder i landet. Under corona-pandemien har både Amanda og sin mand været hjemsendt, og har derfor skulle arbejde hjemmefra. Det betyder at hun og manden har arbejdet hjemmefra samtidig med at de to børn også har været hjemsendt fra skole. I hverdagen har de derfor skulle håndtere hjemmearbejde samt hjemmeskoling af børnene.

Annika

Annika er 30 år, bor i Aalborg Kommune sammen med sin kone, og de har et barn på 7 måneder. Annika arbejder som analytiker i en konsulentvirksomhed, hvor hun arbejder med dataanalyser. Hun blev hjemsendt midt marts til og med midten af maj, hvorefter hun mødte fysisk på arbejde hen over sommeren. I september blev hun dog hjemsendt igen, og har været hjemme lige siden. Annika har under hjemsendelsen arbejdet hjemmefra. På nuværende tidspunkt er hun på barsel, men arbejder når hun har mulighed for det. Det betyder at hun er hjemme ved sønnen, og arbejder i de tidsrum hvor han sover, eller hvor hendes kone passer ham. Hendes kone har været sygemeldt under barsel, og har derfor gået hjemme i perioden.

Analyse

I dette afsnit vil specialets analyse fremgå. Selve analysen vil være opbygget efter specialets orienterende begreber, som er tid, balance, roller og identitet.

Balance mellem arbejdsliv og privatliv

I dette afsnit vil der fokuseres på informanternes balance mellem arbejds- og privatliv. Deres fortællinger og oplevelser vil blive analyseret ved hjælp af Hochchilds teori om tidsfælden. Her vil vi analysere os frem til, hvordan balancen mellem arbejdsliv og familieliv erfares af informanterne selv, samt hvordan arbejds- og familieliv prioriteres i en 'nedlukningstid' som er præget af nye måder at arbejde og gøre familie på.

Som tidligere nævnt er Hochschilds begreb 'tidsfælden' karakteriseret ved, at ens prioritering af familieliv og arbejdsliv skifter fra at vægte familielivet til i stedet at vægte arbejdslivet. Derfor vil der i analysen fokuseres på, hvorvidt informanterne giver udtryk for, at have været fanget i en form for tidsfælde.

Informanten Helena arbejder ved Aalborg Kommune, hvor hun har en fuldtidsstilling. Hun fortæller: *"(...) arbejder på ret faste tidspunkter. Det er sådan noget 8 til 15, og så om torsdagen der er der lang dag. Og jeg arbejder egentligt ikke mere end det. Altså når jeg har fri, så har jeg fri, og så henter vi børnene og så er vi sammen med dem... Øhm, så de er i pasning. Den lille er i børnehave, og den store, er nu så stor at han kan faktisk ikke rigtigt er i DUS, men tager selv hjem. Men i de perioder, hvor vi så har fri, så er vi sammen med børnene."* (Bilag 1: 1).

Ud fra dette citat kan man se, at hun, før pandemien, prioriterer at have fri når arbejdsdagen når sin ende. Hun tager ikke arbejdet med hjem, men vægter i stedet at være sammen med familien. Dette giver et indblik i, at Helena oplever at have en tilfredsstillende opdeling mellem arbejds- og familieliv, før pandemien, idet arbejdsrelateret opgaver ikke tages med hjem i privaten. Dog beskriver hun sin ideelle balance som følgende:

”altså i den helt ideelle verden, så tænker jeg at jeg måske skulle arbejde noget mindre. Måske komme ned på noget deltid... men det er der bare meget økonomi forbundet med, og det synes vi egentlig ikke helt hænger sammen så... Så i bedst ideelle verden så havde jeg nok færre timer. Men... Men jeg tror heller ikke, at jeg synes det er helt tosset det vi har. ” (Bilag 1: 2).

Helena ønsker altså, at være mere sammen med familien, hvis hun havde muligheden for det. Det tyder på, at hun ville arbejde mindre, og dermed prioritere familielivet mere, hvis det økonomiske aspekt tilladte det. Selvom hun arbejder fuldtid, oplever hun dog ikke at familielivet nedprioriteres, i og med at hun ikke tager arbejdsopgaver med over i privatlivet. Helena opleves ikke som værende fanget i en tidsfælde, idet hun ikke vægter arbejdslivet højere end familielivet. Corona-pandemien, inklusiv nedlukning af samfundet, har dog ændret hverdagen markant for Helena og familien. Hun oplever at skellet mellem arbejde og familieliv er blevet mere flydende under pandemien, hvor hjemmearbejde er en del af dagligdagen. Hun fortæller:

”Jeg plejer at skulle afsted på et bestemt tidspunkt om morgenen, for at møde klokken otte, sådan relativt præcist. Så der har været en helt naturligt fysisk adskillelse af arbejdsliv og familieliv, hvor nu, jeg sætter mig egentlig ret tidligt ved computeren om morgenen. Det betyder at jeg kan følge min dreng i børnehave ved ni-halv ti-tiden, og flexe ud der og komme tilbage. Lave noget mere arbejde, og så kommer min søn hjem nu her, inden så længe, den store. Så sætter jeg ham i gang med et eller andet. Altså det er meget mere flydende, der er ikke helt de samme grænser for hvornår man er på arbejde og hvornår man ikke er” (Bilag 1).

Helena oplever ikke det samme skarpe skel mellem arbejds- og familieliv, når hjemmet er blevet til arbejdspladsen. I interviewet nævner hun også, at hjemmearbejdet gør, at flere medarbejdere arbejder på skæve tidspunkter. Dette betyder at hun oftere modtager arbejdsrelateret opkald uden for arbejdstiden. Ydermere gør hjemmearbejdet hende også mere tilbøjelig til, at tjekke e-mails på mobilen uden for den ‘normale’ arbejdstid. Dette er klare eksempler på, hvordan hjemmearbejde udviser grænsen mellem familie- og arbejdsliv. At arbejdslivet udspiller sig i samme rum som familielivet, giver ikke samme fysiske adskillelse mellem de to sfære, som tilfældet ville være hvis Helena mødte ind på kontoret på arbejdspladsen. Hjemmearbejdet har dog også den positive indvirkning, at bidrage med mere fleksibilitet til hverdagen, idet Helena kan planlægge sin arbejdsdag som ønsket. Øget fleksibilitet i hverdagen kan bidrage positivt til balancen mellem familie- og arbejdsliv. Dette ses også at være tilfældet hos Helena, idet hun kan ‘flexe ud’ for at tilbringe lidt tid med børnene i løbet af dagen. Denne mulighed for fleksibilitet har hun dog altid

haft på arbejdspladsen, uden at gøre brug af den. Hun fortæller, at hun ikke har gjort brug af denne mulighed, fordi det er en vane. Ydermere synes hun det er rart, at kunne møde ind på arbejdspladsen, hvor der er mulighed for at tale med kollegaer i løbet af arbejdsdagen, hvilket hun særligt har savnet under hjemsendelsen. Hun sætter pris på at kunne møde på arbejde, gøre sin pligt, udfylde sin rolle på arbejdsmarkedet, for dernæst at kunne tage hjem og holde fri (Bilag 1: 4). Dette viser, at Helena prioriterer at møde på arbejde, for på den måde at kunne skabe et tydeligt skel mellem arbejde og fritid. At arbejdet holdes på arbejdspladsen er medvirkende til, at arbejdsrelateret opgaver ikke flyder ind i familielivet, i samme grad som tilfældet er under hjemsendelsen med hjemmearbejde.

Så man kan sige at Helena har et overordnet ønske om, at bruge mere tid sammen med hendes familie, hvilket blev muligt i forbindelse med hendes hjemmearbejde. Særligt i nedlukningen i foråret 2020, hvor skoler og institutioner også var lukket, fik Helena mulighed for at tilbringe mere tid med sine børn. I denne periode foregik hendes daglige arbejde i køkkenet, hvilket også var stedet hvor den ældste søn lavede skoleting, og den mindste søn legede. Det er tydeligt, at de ting som Helena beskriver, kan ses i relation til Hochschilds definition af tidsfælden. Det at Helena oplever grænserne mellem arbejde og fritid som mere flydende, under nedlukningen, har gjort det mere legitimt for hende at tjekke mails og besvare opkald, selvom hun reelt har fri. Under nedlukningen kan det derfor tyde på, at Helena har brugt mere tid på arbejde, sammenlignet med før. Under første nedlukning, hvor børnene var hjemsendt, har der været flere pligter, at udføre i hjemmet. Dette har været blandt andet hjemmeskoling og pasning af yngste barn. Dette er, ifølge Hochschild, medvirkende til at hjemmet er blevet mere uoverskueligt og gør, at man ikke kan slappe af, hvilket har den effekt at man i større grad søger mod arbejdet. Dette kan ses i sammenhæng med, at Helena mødte på arbejde igen i sommeren 2020, da muligheden kom. Det tyder på, at hun havde savnet at komme afsted på arbejde, for på den måde at komme væk fra den hektiske hverdag, som hun oplevede under første nedlukning. Det lader til, at hun har savnet den normalitet dette skaber i hverdagen.

Informanterne Sara og Klaus er ens i måden, hvorpå de prioriterer arbejdsliv og familieliv. De prioritere begge familielivet højt, og forsøger at være så meget sammen som de kan. I interviewet fortæller Sara:

“(...) fordi Klaus er jo bilsælger...så han arbejder sådan...hans arbejdstid den er til 17.30...øhm ja. Så derfor når weekenden først kommer, så prøver vi at være sammen så meget som vi kan”
(Bilag 2: 1).

De forsøger, ligesom Helena, at holde fri, når arbejdsdagen er slut. Klaus arbejder mange timer om ugen, hvilket betyder at de prioritere at tilbringe tid sammen i familie, når Klaus har fri. Deres børn er to og fem år, og det er derfor vigtigt for dem at prioritere familietid. Klaus arbejder også i weekenden, hvilket betyder at han ikke tilbringer så meget tid med børnene, som han måske ønskede. Han sætter derfor stor pris på at få mulighed for at tilbringe tid sammen med sin familie. Ønsket om at tilbringe mere tid med familien kommer til udtryk i følgende:

”(...) jeg var ramt af nedlukning med at jeg var hjemme...så det var fint. 2,5 måned sammen med børnene, det var helt perfekt... og det er nok der vi går ind, og tænker anderledes end andre folk... jeg synes faktisk det var fantastisk at være hjemme 2,5 måned med børnene, og være nedlukket (...) 2,5 måneds...kvalitetstid sammen med ens børn, det er sgu dejligt. De var heller ikke i dagpleje og børnehave. Så du havde 2,5 måned koncentreret tid med dine børn, hvor vi bare kunne lege, tegne og lave tal og bogstaver.” (Bilag 2: 2).

Klaus synes, med andre ord, at nedlukningen har været fantastisk, fordi den har muliggjort at han kan tilbringe en masse kvalitetstid sammen med sine børn, hvilket han ellers aldrig ville have haft mulighed for grundet sit arbejde. Det tyder på, at Klaus har savnet denne kvalitetstid med sine børn, fordi han muligvis har prioriteret at bruge tid på karrierer og job, fremfor familien. Citatet giver anledning til at tro, at Klaus har haft behov for dette afbræk fra arbejdet, i og med at han ikke omtaler at mangle arbejdet i sin hverdag. Sara arbejder som pædagog og har derfor ikke været nedlukket på samme måde, da hun skulle arbejde med nødpasning af børn (Bilag 2: 2). Hun har dog stadig haft mere fritid, end ellers. Dette skyldes at hun kun skulle arbejde 5-timers dage, hvilket betyder at hun også har oplevet mere familietid, på grund af nedlukningen. Hun har dog stadig haft mulighed for at møde på arbejdet, og derfor har hun ikke oplevet at være ‘spærret inde’ i hjemmet på samme måde som de andre informanter, netop fordi hun stadig har kunne opretholde en normal hverdag.

Informanten Signe, som er studerende og har rengøringsarbejde som studiejob, fortæller at hun, før corona-pandemien, har mødt på arbejdet tidligt om morgenen, for at kunne få hverdagen til at hænge sammen. Datteren afleveres i børnehave, når Signe tager på arbejde. Efter arbejdet tilbringer hun tid på sit studie, indtil hun igen henter datteren senere på dagen. I forhold til hvordan hun prioritere balancen mellem arbejde og fritid, svarer hun:

”Altså jeg tror, at jeg har altid prioriteret at der skulle være penge til ting. Og det er jo også derfor jeg har sådan et... jeg har jo et lidt atypisk studiejob, der foregår hver morgen (...)” (Bilag 4: 1).

At prioritere at der skal være penge til ting, tyder lidt på at Signe bruger mere tid på arbejde og studie, end sammen med datteren. I tiden, før corona, afleverer Signe datteren tidligt i børnehave, for at tage på arbejde og derefter studie, hvilket giver et billede af en hverdag hvor arbejde og studie tager det meste af Signes tid. Hun beskriver dog ikke at opleve en ubalance mellem arbejds-/studieliv og familietid, hvilket derfor tyder på at Signe ikke oplever en ubalance mellem de to sfære.

Hverdagen ændre sig dog markant, for Signe, under corona-pandemien. Samfundet lukkede gradvist ned, hvilket betød af studerende, i en lang periode, ikke måtte møde fysisk op på uddannelsesstederne. Dette betød at Signes studieliv nu, konstant, skulle foregå hjemme fra privaten. Dette gav en anderledes hverdag, hvilket beskrives i nedenstående:

” (...) jeg har nok... lidt måske haft en frygt for at få corona. Så det har været noget med, inden december, der var det noget med at hun blev afleveret i børnehave og så tog jeg på arbejde. Og så tog jeg ned og hentede hende igen, og havde hende faktisk hjemme, imens jeg havde studie. For at undgå, at hun, både hende og mig... vi har begge to astma... så for at undgå at der ikke var nogle af os der blev smittet... så det har det helt sikkert været hjemmelivet der blev prioriteret... og hver eneste gang, at Mette Frederiksen har anbefalet at man holder dem hjemme, så har jeg gjort det, og så har hun faktisk været med på arbejde... og så har jeg måske lidt sagt... så må det være lidt dårligere karakterer man får.” (Bilag 4: 1).

Corona-pandemien har givet Signe andre vilkår i hverdagen, hvilket betyder at hun nu prioriterer familielivet højere end studiet. Citatet tyder dog på, at hjemmestudie kan have gjort det svære for Signe at skabe en balance mellem familietid og studietid, i og med at Signe laver studierelateret opgaver, mens datteren er til stede. Familielivet bliver ikke længere adskilt fra studielivet, når Signe

bliver nødsaget til at studere hjemme fra lejligheden. Hun kan altså ikke opretholde den samme balance mellem familie- og studieliv, når begge sfære nu foregår i samme rum. Dette kan også ses i, at hun har vægtet at holde datteren hjemme, selvom dette har påvirket hendes karaktere. Signe er altså gået fra at vægte studiet højt, til nu, i højere grad, at prioritere familietid.

Signes arbejdsplads lukkede dog efterfølgende ned, grundet restriktioner, hvilket betyder at hun ikke har været på arbejde siden december. Hendes hjemsendelse fra arbejdet betyder at hun i hverdagen ikke længere skal balance mellem studieliv, arbejdsliv og familieliv, som før pandemien. Nu har hun blot sit studie- og familieliv at navigere mellem, hvilket medfører at hun har mere tid til både studie og børnepasning. Generelt føler hun faktisk at nedlukningen har givet dem meget mere tid sammen: *”Der var pludselig tid til at sige, jamen så spiser vi morgenmad samme, og så holder vi skole fra klokken 9, eller hjemme-børnehave... så det har mest været positivt... men det har da også givet noget stress i forhold til eksamener og skoleopgaver, og diverse andet”* (Bilag 4: 2).

Selvom Signe har fået mere tid sammen med sin datter er det på bekostning af hendes faglige præstation i skolen, da datteren passes i hjemmet, mens Signe skal studere. Dette kan skabe situationer, hvor datteren forstyrre Signes studiearbejde. Hun fortæller blandt andet om en online-eksamenssituation, hvor datteren forstyrrede med sin dukke. Trods udfordringer i hverdagen, under nedlukning af samfundet, opfatter hun alligevel nedlukningen som hovedsageligt positivt. Dette kommer også til udtryk, da hun fortæller om sin fremtid når hun er færdiguddannet:

”Altså, jeg har i hvert fald fundet ud af, at når jeg er færdiguddannet om et år, så skal jeg ikke have en 37-timers stilling. Det bliver en 30-timers stilling, eller 28 timer. Jeg kan simpelthen mærke, at min datter trives meget mere, når vi er mere hjemme. Og jeg ved godt at man selvfølgelig ikke kan holde dem hjemme fra skole og sådan noget...men jeg føler ikke, at det er så vigtigt, at vi er i Lalandia tre gange om året længere. Fordi vi trives egentlig rigtig godt ved bare at se hinanden noget oftere, som vi har gjort her det sidste år. Så det tænker jeg, at det er det vi går efter” (Bilag 4: 2).

Dette kan ses som et resultat af, at hun måske har følt, at hun været i en form for tidsfælde. Dette skyldes at hun både har skulle jonglere arbejde, det at være ‘stræberen’ i sin studiegruppe, samt stå for børnepasningen, under corona-pandemien. Det tyder på, at Signe føler at arbejde og studie har taget det meste af hendes tid, før corona-pandemien, og at hun nu har oplevet vigtigheden i at prioritere familielivet højere. Alting er blevet mere flydende og grænserne mellem arbejdsliv og

privatliv er blev mindre, og Signe oplever derfor en generel stigning i arbejdsopgaver, hvilket leder hende til at ville bruge mere tid på familie i stedet. På baggrund af hendes erfaringer, gjort under nedlukningen, har hun altså besluttet, at hun i fremtiden vil forsøge at bruge mindre tid på arbejde, for i stedet at tilbringe mere tid med hendes datter, idet hun føler at datteren trives meget mere ved at være hjemme. Ydermere kan man se, at hun vil forsøge at begrænse nogle af de sociale aktiviteter, som de, førhen, har været vant til, såsom at tage i Lalandia. Hun fortæller at de, før corona, plejede at have sæsonkort til en masse forskellige ting. For ikke at føle dem tvunget til at skulle bruge disse kort fremover, vil de i fremtiden, i stedet, tage hjemmedage hvor de bare hygger med dem selv.

Hjemme hos Christel og familien arbejder manden mest. Christel fortæller hun selv hovedsagligt arbejder aften- og natarbejde, hvor hun har cirka 20 timer om ugen. Manden arbejder derimod normalt 12 timer, inklusiv transport, om dagen. Corona-pandemien har betydet, at hendes mand blev hjemsendt med hjemmearbejde, hvilket har medført at han, i denne periode, kun har haft en arbejdsdag på 7-7,5 time. I interviewet beskriver Christel:

” (...) det her med at han er hjemsendt, det er jo lidt en gave i familielivet. I hvert fald for os...han var jo hjemsendt der i foråret fra marts til juni...øhm, og så var han så på arbejde igen fra juni til september, og nu er han så hjemme igen på ubestemt tid. Og det gør jo helt sikkert noget, i stedet for at han skal stå op klokken 5 om morgenen og ikke se børnene om morgenen, og så køre på arbejde og komme hjem igen til aftensmad – er er det jo noget helt andet nu... at stå op sammen om morgenen og kan spise morgenmad sammen, og...det er noget helt andet. Det er et helt andet liv...det er meget federe (latter)” (Bilag 3: 1).

Hjemmearbejdet gør, at manden er meget mere tilstede i hjemmet, end hvad tilfældet var før hjemsendelsen. Mandens hjemmearbejde indeholder meget fleksibilitet, hvilket gør at han har mulighed for at arbejde på de tider af døgnet, hvor det bedst kan lade sig gøre. Dette er også årsagen til, at han kan tilbringe mere tid sammen med familien i hverdagen, trods hjemmearbejdet. Netop fleksibilitet lægger Hochschild vægt på, idet dette anses som en væsentlig faktor i forbindelse med at forhindre at man havner i en tidsfælde. Dette skyldes at fleksibilitet giver øget mulighed for at strukturere sin tid. Manden får mulighed for at tilbringe langt mere tid med familien i hverdagen, og det tyder derfor på at mandens balance mellem familie- og arbejdsliv er blevet påvirket positivt

under pandemien. Dette vurderes, ud fra at han, under normale omstændigheder, tog tidligt på arbejde og kom sent hjem, hvilket betød at størstedelen af hverdagen blev brugt på arbejde. Meget tid brugt på arbejdet har betydet at manden ikke har kunne fordele tid brugt på henholdsvis arbejde og fritid nogenlunde ligeligt. Dette kan ses i relation til Hochschilds begreb tidsfælde, da manden ses at have været 'fanget' i en situation, hvor arbejdet har taget det meste af hans tid i dagligdagen. Corona-pandemien og hjemmearbejde har dog ændret denne situation, idet dette har givet ham mere tid sammen med familien. Christel oplever også selv mandens hjemsendelse som havende en positiv indvirkning på familielivet, idet hun får mulighed for at tilbringe mere tid sammen med manden. I denne families tilfælde har corona-pandemien altså haft en særdeles positiv indflydelse på balancen mellem familie- og arbejdsliv.

Christel arbejder som SOSU, og har derfor arbejdet som normalt, under hele pandemien. Hun har derfor ikke selv oplevet store ændringer i hverdagen, udover de positive elementer det giver hverdagen at manden er hjemsendt. I og med at Christel arbejder som normalt, er det ikke grundet hendes arbejdssituation, at familien oplever en øget tid brugt på familieliv. Dette skyldes primært mandens øget tilstedeværelse i hjemmet og dermed i dagligdagens familieliv. Ydermere har Christel lagt mærke til at den øget familietid betyder:

”Man har mere overskud. Man er ikke lige så træt... børnene de klynger ikke lige så meget omkring os, som før, fordi de jo er vant til at vi begge to er her meget mere....At man har ikke det der med, at så kommer man hjem og skal lave mad og alt sådan noget... man har meget mere overskud til tingene (...)” (Bilag 3: 7).

Af denne årsag ser Christel gerne, at man i fremtiden får større mulighed for at arbejde hjemmefra. Så længe at arbejdsmiljølovgivning med hæve/sænke-borde og lignende, kan overholdes mener hun at det burde være en mulighed der kan gøre brug af. I denne forbindelse nævner hun også at der på mandens arbejdsplads er blevet lavet en undersøgelse af hvor effektivt der er blevet arbejdet under nedlukningerne. Den viste at de faktisk arbejder mere effektivt, end de plejede. Så ifølge Christel burde det også være attraktivt for arbejdsgiverne.

Annika arbejder som analytiker. Hun var hjemsendt under første nedlukning fra marts 2020 og frem til midt i maj, hvorefter hun var på arbejde hen over sommeren. Herefter blev hun hjemsendt igen

fra september frem til nu. Hun fortæller at hun typisk arbejder fra kl. 8-16 men at hun arbejder mere, hvis der er brug for det. Under nedlukningen har de i hendes familie dog prioriteret familielivet, i det omfang det er muligt (Bilag 6: 1). I denne forbindelse siger hun:

” (...) det har været mere intenst når vi har været sammen i hvert fald, fordi... altså i og med at jeg har været hjemsendt, så har vi været sammen mere eller mindre 24 timer i døgnet, hvor jeg før var afsted på arbejde. Så tidsmæssigt har vi været mere sammen (...)” (Bilag 6: 1).

Citatet viser at nedlukningen har påvirket Annika og familiens balance mellem familie- og arbejdsliv, i og med at alle døgnets timer blev brugt i hjemmet. I relation hertil nævner hun selv, en oplevelse af en hverdag, hvor alting har været mere flydende. Dette skyldes at arbejdet er flyttet hjem i privaten, og dermed flyder mere sammen med familielivet. Hjemmearbejde giver ikke tydelige rammer for hvornår der bør arbejdes og hvornår der bør fokuseres på familieliv. Det kan derfor være svært for Annika at skelne mellem arbejde og familie, når begge aktiviteter foregår i samme rum, hvilket hun selv beskriver:

” Det er nok at man kommer tilbage til noget der minder om 8-16. Så det er klart afgrænset hvornår det er arbejde og hvornår det er fritid. Hvor det lige nu og her under nedlukningen har været mere flydende, i og med at jeg sidder i stuen og arbejder og de andre er hjemme og sådan noget.” (Bilag 6: 1).

Hun opretholder altså bedst en balance mellem arbejde og fritid, hvis det er klart afgrænset hvornår der arbejdes og haves fri. En hverdag, hvor grænserne er mere flydende medfører også, at Annika ikke kan arbejde fuldt koncentreret, idet hun typisk vil blive forstyrret af andre aktiviteter i løbet af dagen. Hjemsendelse og hjemmearbejdet betyder altså, at Annika føler det svært at skelne mellem familie- og arbejdsliv. Dette giver hende en følelse af, at være halvt til stede i familien, og halvt til stede på arbejdet, hvilket efterlader hende med dårlig samvittighed. Grunden til at hun føler en form for dårlig samvittighed ved ikke være til stede, kan forklares ud fra Hochschilds begreber det potentielle jeg og det faktiske jeg. Det potentielle-jeg er den rolle man ønsker at have i familien og det faktiske jeg er den medarbejder man vil være. Da hun kun føler at hun kan være halvt til stede på arbejde og i hjemmet, opstår der en uoverensstemmelse mellem det potentielle- og faktiske jeg, som kan forklare hvorfor hun får denne dårlige samvittighed.

Corona-pandemien har dog også haft en positiv indflydelse på Annika og familien. Hun fortæller:

”(...) Så i og med at jeg har været hjemme hele tiden, så har jeg også kunne bruge de der 5 minutter jeg ville bruge på at gå ned til kaffemaskinen, dem har jeg så måske brugt på at være sammen med familien. Og det har været lidt nemmere at tage de der små afbræk, og være med hele tiden, selvom jeg har skulle arbejde “(Bilag 6: 2).

Hjemmearbejdet har givet Annika mulighed for at tilbringe tid med deres lille søn, hvilket hun ikke ville have haft samme mulighed for, under normale omstændigheder. Fleksibiliteten i hjemmearbejdet har gjort det muligt for hende, at tilbringe mere tid med familien, under pandemien. Hun fortæller: *”Jamen, jeg kan primært...eller mere eller mindre arbejde når det passer ind med ham og hans lur. Om det hedder aften/weekend eller det hedder, som pt, hvor jeg arbejder når han sover, det er egentlig op til mig”* (Bilag 6: 3). Denne fleksibilitet har positiv indflydelse på Annikas oplevelse af balancen mellem familie- og arbejdsliv. Dette skyldes at fleksibilitet er medvirkende til at undgå at havne i en tidsfælde, idet dette giver Annika mulighed for at planlægge sine hverdagsaktiviteter som ønsket. Hjemmearbejdet har dermed betydet, at Annika oplever øget mulighed for at tilbringe tid med familien, selvom hun har arbejde at udføre.

Det at arbejde på en fleksibel arbejdsplads kan forklare hvorfor Annika har været overvejende positiv over for hjemsendelsen og hjemmearbejdet. Det kan skyldes at denne fleksibilitet har givet hende mulighed for at tilbringe tid med sit barn. Netop fleksibilitet gør, ifølge Hochschild, at man kan være mere tilstede og derved have lettere ved at udfylde sine forventninger til det potentielle- og faktiske jeg. Ifølge Hochschild er effekten af mere fleksibilitet, at man får mere effektive medarbejdere, hvilket kan understøttes af Annikas citat: *: “generelt har det også vist sig, at produktiviteten i virksomheden er bestemt ikke faldende, den har i nogle perioder været højere end før corona... ved at vi har arbejdet hjemme. Så der har man fået øjnene op for at der er nogle muligheder ved hjemmearbejde”* (Bilag 6: 7). Fleksibilitet vurderes altså, at være et element som både påvirker arbejds effektiviteten samt balancen mellem familie- og arbejdsliv positivt.

Informanten Amanda fortæller at det, før corona, udelukkende har været hende og hendes mand, som har skulle hente og bringe deres børn til skole, institution, eller den ene fritidsaktivitet som de måtte gå til. Dette skyldes at de ikke har bedsteforældre til hjælp. Grunden til at børnene kun må gå til en fritidsaktivitet, skyldes at forældrene ikke mener, at de har tid til at skulle hente og bringe dem til en masse aktiviteter. Amanda og manden arbejder meget i hverdagen:

” Men... vi har arbejdet om aftenen også, og vi har også arbejdet i weekenderne. Vi er jo nok den generation, vi er jo noget ældre end i er, som har været vant til at når man er højtuddannet akademiker, enten i rigshospitaler som er sådan lidt hovskisnovski UUUHH det er meget fint at arbejde her, men også i medicinalindustrien forventes det at man arbejdede mere end ligesom de 37 timer hvis man kan sige det sådan. Det er noget jeg faktisk har talt med yngre kolleger om, at der ligesom har været en toksisk kultur hvad det angår ikke? så at man selv forventede at man skulle noget mere, og det var ligesom også meget... Det var sådan lidt cool at man... nårh men jeg har også simpelthen så travlt at jeg blev nødt til at sidde om aftenen. Så det har vi gjort, men ikke sådan overdrevet meget.” (Bilag 5: 1).

Citatet vidner om en hverdag med meget fokus på arbejde. Det tyder på, at Amanda og manden har været fanget i tidsfælde, i og med at har prioriteret samt har set sig nødsaget til, at arbejde meget, fordi de oplever en forventning til dette. De mange timer brugt på arbejde har medført en travl hverdag, hvor Amanda ikke oplever at have ordentlig tid til at have fokus på børnene og deres ønske om fritidsinteresser. Før pandemien, ses Amanda og manden, at prioritere arbejdet højere end familielivet, og citatet tyder på, at arbejdsmængden medfører en ‘skæv’ balance mellem arbejde og fritid, idet der er mest vægt på arbejde.

Under pandemien ændres hverdagen. Hun fortæller:

” Under den første nedlukning der havde vores datters skole, ikke forberedt noget som helst med digital undervisning whatsoever. Så vi fik et skema, så, så skulle man lave side sådan og sådan i danskbogen eller læse side sådan og sådan, og det fik vi for hver uge, og så var det vores ansvar blev det lagt op til at det skulle vi sørge for at vores unger lavede. Og det der så var vores opdeling så at sige i hvem der gjorde hvad, var den der havde et møde. vores organisationer var rimeligt hurtige til at lave zoom-møder og eller alle mulige platforme bruger vi på en gang, skype og så videre. Men den der havde møder var fredet og kunne få lov til at holde møde først, og så måtte den anden så ligesom tage skoletjansen. Problemet var jo så at hjemme hos os der kunne min mand jo sagtens havde 6 møder i træk, og det kunne han have mandag til torsdag. Måske ikke 6 møder men jeg ville tro i gennemsnit 4 møder af en times varighed og ofte op til 6 på en dag og det var jo sjovt nok i tidsrummet 9-15. Så var der jo altså ikke meget tid tilbage til skolearbejde i det tidsrum.” (Bilag 5: 2).

Helena oplever mange frustrationer i hverdagen, under corona, idet hun ikke oplever at have tid til alle aktiviteter. Da begge forældre arbejder meget har de haft svært ved, at finde tid til at hjælpe deres børn med skole, samtidig med at de selv skulle passe deres arbejde. Amanda oplever en presset hverdag, hvor de oftest er hende, der skal hjælpe med hjemmeskoling, hvilket påvirker hendes tid brugt på arbejde. Selv under nedlukningen lader det til, at Amanda ønsker at prioritere arbejdet. Dette ses i, måden hvorpå hun beskriver, at den der havde møder var 'fredet' for de andre aktiviteter i hjemmet. Amanda ses at opleve datterens hjemmeskoling, som en aktivitet der sætter en stopper for hendes egen arbejds effektivitet. Hun fokuserer meget på, hvordan hjemsendelsen har påvirket hendes daglige arbejde, og hun fortæller at have arbejdet tidligt morgen, og sen aften, for at undgå forstyrrelser fra børnene. I relation til dette fortæller hun om, hvordan manden arbejder om aftenen, selvom behovet ikke er der. Dette tyder igen på, at de begge prioriterer arbejde over familieliv.

Amanda fortæller ligeledes, at hun føler at hun, under nedlukningen, har fået mere arbejde som normalt plejede at blive varetaget af børnenes institutioner. Visse bekendtskaber har på deres arbejde mulighed for at tage tid ud af kalenderen, for at kunne få hverdagen til at hænge sammen. I forhold til dette siger hun: ” *jeg ville have dårlig samvittighed over at blive frikøbt på den måde.* ” (Bilag 5: 3). Denne dårlige samvittighed er igen et udtryk for, at hun ikke vil føle at kunne udfylde sin rolle på arbejdspladsen (faktiske jeg), fordi hun nu har fået flere opgaver ind under det potentielle jeg. Dette gør at hun ikke længere har den tid, til at udfylde den rolle på arbejdsmarkedet, som hun havde før. Dette kan understøttes med følgende citat:

“Så tingene er blevet meget mere... eller meget mindre opdelt... Og det synes jeg faktisk godt kan være stressende fordi så er der ikke... Jeg ved ihvertfald personligt at så trives jeg med de der afgrænsninger med at det her det er arbejde, det her det er fritid, og det her det er min... min tid. det her er... nu er det bare sådan BAAA blandet sammen i en stor pastasalat” (Bilag 5: 8).

Fordi grænserne mellem det potentielle- og faktiske jeg ikke længere er så tydelige, oplever Amanda det som stressende. Hendes arbejds- og familieliv flyder mere sammen, i hverdagen under pandemien. Hun fortæller, i forbindelse med dette, at hun oplever en manglende forståelse fra begge deres arbejdspladser. Hun fortæller:

”det havde da været fedt hvis der havde været en forståelse fra begge vores organisationers side om at nu har vi de der to børn, det er jo ikke fordi at vi har de der to børn at vi ikke vil passe vores

arbejde. Men vi ved jo godt at Thomas på 26, som er single og ikke kan tage i fitnesscenter, virkelig kan performe rigtigt meget, men det kan vi bare ikke. Desværre var det sådan fra begge vores organisationer var der en forventning om at det gjorde vi.” (Bilag 5: 3).

Netop denne forståelse eller anerkendelse nævner hun, som værende noget, der kunne afhjælpe frustrationen, som hun oplever på baggrund af uoverensstemmelsen mellem det potentielle og faktiske jeg: *“Det er jo ingens skyld og vi prøver at gøre det så godt vi kan, og anerkendelse af at vi vi ved at i prøver at gøre det så godt i kan . Bare at sige det ville betyde, ihvertfald for sådan en som mig, ville betyde rigtig meget.” (Bilag 5: 10).*

Ifølge Hochschild er anerkendelse en faktor, der får folk til at have lyst til at bruge mere tid på arbejdspladsen. I og med, at hun ikke oplever, at der gives anerkendelse fra arbejdspladsen, kan det også forklare hendes frustrationer. Amanda nævner at hun forsøgte at tale med en af sine chefer omkring dette, men fik at vide at man bare kunne sende sine børn i nødpasning, hvis man ikke kunne få hverdagen til at hænge sammen. Dette oplevede Amanda som:

”(...) så var det også sådan lidt en spand kold vand i hovedet, når man ligesom prøvede at jonglerer med alle de her ting. Og for mig, som var den som i hvert fald 80% af tiden varetog skolearbejdet og pædagog” (Bilag 5: 3).

Amanda forbinder dog ikke kun hjemsendelsen med noget negativt. Hun håber at virksomheder i fremtiden, vil få øjnene mere op for hjemmearbejde, da hun syntes at hun kan arbejde mere effektivt hjemme, idet hun ikke afbrydes af kollegaer. Hun synes, desuden, at der før i tiden kunne være et kulturelt pres i forbindelse med at børn skulle gå til en masse fritidsaktiviteter. Et pres som føles meget mindre, under pandemien, fordi de fleste aktiviteter er lukket. Under nedlukningen, vil hun hellere bruge den tid på at gå i skoven, eller tilbringe mere tid med familien. Hun oplever hverdagen som værende mere ‘langsomme’, under pandemien.

Delkonklusion

Fælles for alle informanter er, at de oplever elementer ved nedlukningen, som gør deres familie-og privatliv mere besværlig. Samtidig har de også oplevet, at der er flere positive ting ved nedlukningen, og det tyder på at de positive oplevelser opvejer de negative ting ved nedlukningen. dette er tilfældet ved langt størstedelen af informanterne. Langt størstedelen af de problematikker som informanter oplever skyldes at der opleves uoverensstemmelse mellem Hochschilds det potentielle jeg og det faktiske jeg. Ligeledes kan man se at dem der overvejende opfatter

nedlukningen som positivt enten har været vant til at arbejde meget og pludseligt ikke arbejder eller også har de det tilfælles at de har en forholdsvis fleksibel arbejdsplads eller skole hvilket stemmer overens med hvad Hochschild mener kan være med til at gøre at man ikke føler at man er i en tidsfælde. Ligeledes fortæller to informanter at der er foretaget undersøgelser på deres arbejdspladser som viser at der er blevet arbejdet mere effektivt under nedlukningen. Hvilket igen understøtter Hochschild og hendes ide om at fleksibilitet kan bidrage med noget positivt da arbejderer har lettere ved at balancere det potentielle og faktiske jeg.

Ligeledes oplever informanterne at balance mellem arbejds- og privatliv ændres markant under nedlukningen af samfundet, da der nu skal jongleres med langt flere opgaver. Opgaver som før blev varetaget af eksempelvis skole eller intuition. Desuden er det fælles for alle informanterne, at de under nedlukningen af samfundet, oplever at bruge mere tid sammen med familien.

Gennem analysen viser det sig, at interviewene indeholder temaer, som ikke kan indfanges ved hjælp af de orienterende begreber. Derfor vælges det at inddrage ny teori.

Væsentligheden af anerkendelse på arbejdsmarkedet

I interviewet med Amanda lægger hun meget stor vægt på, hvordan hun har oplevet en manglende anerkendelse fra sin arbejdsgiver i forbindelse med hjemsendelsen og hjemmearbejdet. Vi har derfor valgt at supplere analysen med Axel Honneths anerkendelsesteori, for på den måde at kunne analysere os frem til, hvad denne manglende anerkendelse kan betyde for Amandas arbejdsliv.

Honneths teori om anerkendelse indeholder tre forskellige sfære, som hver indeholder en anerkendelsesform. I dette speciale vurderer vi at Honneths *solidariske sfære* vil være relevant at inddrage i analysen. Dette skyldes at individer i denne sfære modtager anerkendelse på baggrund af sine kvalifikationer og færdigheder, og modtagelsen af denne form for anerkendelse er en medvirkende faktor til at individet føler sig en del af et fællesskab (Andersen 2013: 412-413). Netop denne sfære inddrages, i og med at Amanda mangler en form for anerkendelse fra sin arbejdsgiver, og dermed ikke modtager den anerkendelse for sit arbejde og færdigheder, som behøves for at opleve sig som en del af fællesskabet. Ved brug af denne teori vil det tydeliggøres hvad den manglende anerkendelse kan have af betydning for Amandas arbejdsliv.

I interviewet med Amanda siger hun:

”Så det ville have været rart at få at vide at: Ved i hvad venner... Vi ved godt at i kæmper, og det er fint. Det skal nok gå. En form for anerkendelse, eller måske ikke anerkendelse men at der blev sat ord på fra ledelsens side på en anden måde end at: nu skal i også huske at passe på jer selv... ØØØH JA, men pas på jer selv samtidig med at I forventer 100% effektivitet... Det kan ikke lade sig gøre” (Bilag 5: 3-4).

Citatet viser, at Amanda mangler at ledelsen forstår og anerkender at corona-pandemien påvirker hverdagen i en sådan grad, at arbejds effektiviteten blandt de forskellige medarbejderne i nogen grad nedsættes. Hun oplever at ledelsen forventer, at hendes arbejde er på samme effektivitetsniveau, som før pandemien, hvilket er svært for Amanda at fastholde. Under nedlukningen af samfundet har hun haft begge børn hjemsendt, hvilket har sat pres på Amandas hverdag, og det er i denne forbindelse at hun oplever en manglende forståelse fra arbejdspladsen. Hun føler ikke, at arbejdspladsen anerkender at hverdagen under corona-pandemien kan være en udfordrende situation for visse medarbejdere, idet hun siger:

”Den er svær på den måde... Jeg synes der har manglet en form for anerkendelse. Vi ved godt at du ikke kan præsterer 100%. Hvis du kan præsterer 80% så er det virkelig flot. Det ville nok have været det ideelle for så havde man også haft en større ro på og ikke sidde kl 23 om aftenen og forsøge at få svaret på nogle mails til man er fuldstændig skeløjet” (Bilag 5: 4).

Manglen på anerkendelse for sin arbejdsindsats har altså haft en betydning for Amandas tid brug på arbejdet. Grundet den manglende anerkendelse, har hun set sig nødsaget til at arbejde til sen aften, for på den måde at imødekomme ledelsens forventninger til hende, på bedst mulige vis. Citatet viser, at manglen på anerkendelse i det daglige arbejde har betydet at Amanda bruger flere timer på arbejde, hvilket kan påvirke hendes balance mellem arbejde og familieliv.

I Amandas tilfælde ses det, at hun ikke modtager den anerkendelse hun efterspørger på jobbet. Ifølge Honneths solidariske sfære inden for anerkendelsesteorien, betyder manglende anerkendelse for sine færdigheder, eller arbejdsindsats i dette tilfælde, at det pågældende individ ikke oplever en følelse af at være en del af fællesskabet. I Amandas tilfælde vil det sige, at hendes manglende anerkendelse fra leder resultere i, at hun ikke føler sig en del af det fællesskab der findes på hendes arbejdsplads.

Videre i interviewet siger hun ind på at der på hendes mands arbejdsplads bliver kåret coronahelte: *“Coronahelte er så de her medarbejdere som på trods af hjemsendelse og på trods af pandemi præsterer above and beyond. Og så bliver man sådan lidt ... Fordi sjovt nok når man så ser på 5 ugers coronahelte i træk, og de så alle sammen er unge single mennesker, der bare har sig selv. Så er det sådan lidt... Ja... FEDT, fordi på en måde er det jo ikke fordi man ikke skal anerkende Lukas eller Thomas eller whomever, som har gjort det rigtig rigtig godt. Men os andre som bare prøver at overleve, så kan man faktisk føle at der bliver strøet ekstra salt i såret. Og det syntes jeg bare er pisse hårdt i virkeligheden at få at vide at det er jo også bare... herregud så svært kan det jo heller ikke være og de kan jo klare sig på teams og alt det der. Så det er... At sætte ord på det over for en medarbejder det synes jeg har manglet”* (Bilag 5: 10).

Citatet giver indblik i, at Amanda føler sig overset på arbejdspladsen, når det kommer til at anerkende medarbejders arbejdsindsats under pandemien. Hun føler en manglende forståelse for de udfordringer, som specielt børnefamilier oplever under nedlukningen af samfundet, i og med at arbejdspladser kun fremhæver de medarbejdere der yder en ekstra indsats. Hun oplever ikke at blive anerkendt for sin arbejdsindsats på lige fod med de medarbejdere, uden børn, som har mulighed for at arbejde uden forstyrrelser. Amanda føler, som tidligere nævnt, sig glemt af arbejdsgiver, når det kommer til at modtage anerkendelse. Dette kan være et billede på, at den manglende anerkendelse har haft betydning for hendes fællesskabsfølelse på arbejdspladsen.

Følelsen af manglende anerkendelse, i arbejdet, er dog ikke en ganganger hos flere informanter. En helt anderledes oplevelse ses hos Helena. I modsætning til Amanda, oplever Helena nemlig en stor forståelse og anerkendelse fra leders side af, hvilket kan ses i følgende:

”Øhm, det er virkelig svære forhold at lave sit arbejde i – men jeg prøver....altså der har det været vigtigt for mig, at der bare har været stor forståelse, og så sige: ”okay, det lyder sgu som en spændende arbejdsdag du har – hvad kan vi gøre ved det – er der noget jeg kan gøre?” Og de perioder hvor jeg virkelig har været presset, så har han sagt: ”jamen skal jeg tage nogle af de der opgaver, og så gør jeg det”” (Bilag 1: 8-9).

Citatet viser, hvordan Helenas leder har støttet hende i hverdagen, under pandemien. Hun har ikke følt den samme mangel på forståelse og anerkendelse, som Amanda oplever - tværtimod. Dette tydeliggøres også i kommende citat:

“Så jeg synes virkelig at der har været..., i kommunen, en forståelse for både på det formelle plan, så læg timerne der hvor det lader sig gøre, men også uformelt, at man har , min chef i hvert fald, har haft stor forståelse for at det er sgu lige lidt svært det her, og nu får vi det sammen til at lykkes, så vi ikke bliver smadret som familie” (Bilag 1: 9).

Helena føler at blive anerkendt for det arbejde hun udfører, selvom hun måske ikke arbejder på samme effektivitetsniveau som før pandemien. Honneths anerkendelsesteoris solidariske sfære indebærer, at anerkendelse af et individs kvalifikationer, på eksempelvis en arbejdsplads, medfører en følelse af fællesskab med arbejdspladsen. I Helenas tilfælde betyder dette at hun, ved hjælp af anerkendelsen fra leder, føler sig som en del af det fællesskab der findes på arbejdspladsen. At modtage anerkendelse har altså stor betydning for Helenas forhold til hendes arbejdsplads, og ikke mindst til hendes ledelse. Ud fra de ovenstående citater vurderes det, at Helena oplever et større sammenhold på/med sin arbejdsplads under nedlukningen, end hvad tilfældet er hos Amanda. Dette skyldes at Helena oplever at have en forstående og anerkendende ledelse, hvilket netop er det Amanda efterspørger. Ud fra dette vurderes det, at Amanda er mere hårdt påvirket af hendes arbejde, i nedlukningsperioden, end hvad tilfældet er for Helena. Den manglende anerkendelse kan desuden betyde at Amanda oplever det daglige arbejde som mere stressende og udfordrende, end Helena.

Ovenstående viser vigtigheden i at modtage anerkendelse fra arbejdspladsen, idet dette har betydning for ens arbejdsmoral. Grundet, at man under nedlukningen oplever flere besværligheder i forhold til at udføre sit arbejde, har nogle måske mere brug for at blive anerkendt for deres arbejdsindsats.

Roller i hverdagen

I denne del af analysen vil der fokuseres på, hvorvidt informanterne oplever at skulle påtage sig flere forskellige roller under nedlukningen af samfundet, når hjemmearbejdet skulle passes samtidig med at børnene har været hjemsendt fra skole, børnehave og vuggestue.

I interviewet med Helena bliver rolle-begrebet særligt tydeligt, og særligt nedlukningen i foråret 2020, følte Helena, som særligt presset. Hun var hjemsendt med hjemmearbejde samtidig med at hendes to børn også var hjemsendt fra børnehave og skole, hvilket betød en hverdag hvor arbejdet skulle foregå samme sted som børnenes skolegang samt pasning. Denne situation betød derfor, at Helena konstant skulle påtage sig forskellige roller i løbet af dagen, hvilket, ifølge hende, gav en følelse af at være en utilstrækkelig- medarbejdere samt mor (Bilag 1: 4). Hun fortæller:

“Men vi har været lidt på overarbejde, kan man sige, som forældre, med at skulle passe et arbejde samtidig med at skulle passe en skolegang, og passe et barn. Det har været mange roller på en gang” (Bilag 1: 6).

Citatet viser i den grad, hvordan Helena er nødt til at skifte mellem fire roller i hverdagen, nemlig rollen som medarbejder, skolelærer og børnepasser samt forældre - alle roller som ikke kan påtages sig på én gang. Når hun påtager sig rollen som skolelærer, for at hjælpe det ældste barn med skolesageren, er det umuligt at påtage sig rollen som medarbejder og kollega på samme tid, i og med at hjælpe med skole kræver at hun forlader sit arbejde for at sætte sig ind i barnets skolearbejde. Rollerne medarbejder og skolelærer ses derfor i dette tilfælde som to modstridende roller, i og med at Helenas arbejde sættes på pause for at hjælpe barnet med skolearbejdet. Citatet viser at Helena har oplevet hverdagen, under nedlukningen af samfundet, som presset, hvilket har givet hende en følelse af at være på overarbejde. Dette kan ses i lighed med resultaterne fra den finske undersøgelse, som er inddraget tidligere i specialet. Resultaterne heri viser, at hjemmeskoling, børnepasning samt hjemmearbejde giver forældre en følelse af, at de ikke har tid til at ordne alle dagligdags-tingene i hjemmet. Disse resultater stemmer godt overens med Helenas udtalelser. Der ses derfor en lighed mellem vores speciales resultater og resultaterne fra den finske undersøgelse.

Et sted i interviewet, hvor det er tydeligt, hvordan de forskellige roller gør sig gældende i hverdagen, er i forbindelse med en udtalelse om en samtale hun havde med sin chef en dag: *“Du skal vide, at mens vi snakker nu, så kravler der en dinosauer rundt på ryggen af mig, og jeg er stadigvæk i gang med at løse ligninger, for min store dreng”* (Bilag 1: 8). Dette giver et godt indblik i, hvordan rollerne som medarbejder, forældre, skolelærer og børnepasser skal påtages på en gang. Det er tydeligt, at hjemmearbejde og hjemsendelse af børn gør det svært for Helena at arbejde koncentreret, fordi hun samtidig konstant også skal være klar til at påtage sig rollen som eksempelvis mor eller skolelærer. Ydermere kan citatet ses i relation til Goffmans begreber frontstage og backstage. Under normale omstændigheder ville Helenas arbejde finde sted på

arbejdspladsen, og arbejdspladsen vil i det tilfælde være en lokation som tager plads i frontstage. Frontstage er det sted, hvor Helena indtager rollen som medarbejder, hvorfor hun bør agere på en bestemt måde, som er i overensstemmelse med rollens tilhørende forventninger samt passende ageren. Backstage er derimod Helenas eget hjem, hvor der ifølge Goffmans ikke stilles krav til hvordan man skal agerer. Det betyder også at når arbejdet bliver til hjemmearbejde flyttes arbejdspladsen, som normalt befinder sig i Helenas frontstage, over i backstage, i og med at arbejdspladsen i dette tilfælde befinder sig i Helenas eget private hjem. Hjemmearbejdet kan derfor ses at have en indflydelse på, hvorvidt der opleves et skel mellem frontstage og backstage i hverdagen. I citatet bliver det tydeligt, at aktiviteter som 'normalt' hører hjemme i frontstage bliver flyttet ind i backstage, og omvendt, når arbejdet, hjemmeskole samt pasning af børn foregår et og samme sted.

I interviewet udtaler Helena:

“Jeg kunne bare sådan lige ønske sig at man havde flere hoveder i hvert fald, men også flere hænder, til at kunne varetage alle de her funktioner på en gang. Man var jo simpelthen både lærer, pædagog og medarbejder på samme tid - og mor i øvrigt” (Bilag 1: 11). Citatet vidner igen om, hvilket pres Helena har følt i hverdagen, i og med at hun konstant skulle navigere mellem fire forskellige roller. I Helenas tilfælde kan hendes ageren i rollen som skolelærer ses i relation til Goffmans begreb rolleforpligtelse, idet dette begreb henviser til at et individ påtager sig en rolle, fordi individet er nødt til det. Rollen som skolelærer er altså en rolle som Helena er nødt til at påtage sig, under corona-nedlukningen, fordi hun ikke har andre valg.

Helena oplever at blive forstyrret i sit arbejde, og kan ikke arbejde koncentreret med tingene i længere tid ad gangen. Dette kan ses i lighed med den finske undersøgelse, som viser at hjemmearbejdet kan være svært for forældre, da arbejdet vil blive forstyrret af andre elementer i hverdagen. Der ses dermed en lighed mellem Helenas udtalelser og resultaterne fra den finske undersøgelse, idet Helena, i lighed med de finske resultater, oplever at blive forstyrret i sit daglige arbejde. Den finske undersøgelse ses altså at stemme overens med de resultater vi finder i dette speciale.

Forstyrrelser i hverdagen opleves også hos Christel og familien. Christels mand arbejder hjemmefra, og oplever, ligesom Helena, at arbejdet bliver forstyrret. Christel fortæller:

“Der har selvfølgelig været nogle dage, hvor han har måtte logge af tidligere, fordi jeg skulle på arbejde. Altså når de har været hjemme, så har jeg måske kørt på arbejde klokken 13.00, og så har han jo ikke kunne arbejde til 15-16-tiden” (Bilag 3: 7).

Citatet viser hvordan Christels mand bliver nødt til at hoppe ud af rollen som medarbejder, for at påtage sig den fulde rolle som forældre, når Christel tager på arbejde. I dette tilfælde kan rollerne som medarbejder og forældre ses som to modstridende roller, fordi det er to roller der ikke kan påtages på samme tid. Manden kan altså ikke agere medarbejder og være på arbejde, samtidig med at påtage sig rollen som far, hvor han skal passe børnene i hjemmet. Dette ses i, at han logger af tidligere fra arbejdet, for at overtage pasningen af børnene, når Christel tager på job. Han bliver altså nødt til at forlade den ene rolle for at påtage sig den anden. Lignende tilfælde ses hos informanten Annika. Hun oplever også at skulle navigere mellem flere roller i hverdagen under corona-pandemien - nemlig rollen som medarbejder og mor. I hendes familie har de en søn på syv måneder, der betyder at Annika er på barsel samtidig med at hun arbejder hjemmefra, når hun har muligheden for det, hvilket kan være på de tidspunkter hvor sønnen sover (Bilag 6: 3). I dette tilfælde vil Annika, på skift, skulle påtage sig rollen som medarbejder og rollen som forælder i løbet af en hverdag. Det er to roller som ikke begge kan påtages fuldt ud i løbet af hverdagen, idet hun selv beskriver at ikke føler at kunne være 100% tilstede hverken på arbejde eller i hjemmet (Bilag 6: 4). I lighed med Christels mand, oplever Annika også at de to roller i hverdagen er modstridende, idet hun bliver nødt til at forlade arbejdet, når sønnen er vågen. Hun kan altså ikke påtage sig rollen som mor, og være sammen med sønnen, samtidig med at hun arbejder på computeren i hjemmet. Det tyder på, at modstridende roller har en effekt på, hvorvidt man føler det muligt at udfylde begge roller tilfredsstillende. At skulle navigere mellem to modstridende roller i hverdagen, kan dermed give informanterne en følelse af utilstrækkelighed. Dette skyldes at der konstant skal veksles mellem de to forskellige roller, hvilket medfører at begge roller ikke kan påtages fuldt ud. At indtage rollen som forælder medfører altså, at rollen som medarbejder ikke kan udfyldes tilstrækkeligt - og omvendt.

Annika samt Christels mand skal begge navigere mellem rollen som forælder og medarbejder i løbet af en arbejdsdag. For begge informanter ses disse to roller i relation til begrebet rolletilknytning, som beskriver de roller et individ selv ønsker at påtage sig. Dette gøres på baggrund af, at rollen som medarbejder og forælder er roller, som begge informanter selv ønsker at påtage sig i løbet af en hverdag. Hermed menes det, at de altså ikke er blevet tvunget til at påtage sig disse roller, som tilfældet ses at være i forbindelse med Helena og rollen som skolelærer.

I interviewet med Signe bliver det tydeligt, hvordan hun også har oplevet at skulle påtage sig samt navigere mellem flere forskellige roller i hverdagen. Hun fortæller blandt andet, at hun under corona-pandemien har haft datteren med på arbejdet. Dette viser en situation hvor Signe påtager sig to roller på samme tid, nemlig rollen som medarbejder og mor på én og samme gang (Bilag 4: 1). Ydermere fortæller hun om en nylig online eksamenssituation som denne: *“Og så fik hun at vide, at nu skulle mor lige til eksamen. Men hun var da ude, og jeg måtte give en Barbie-dukke tøj på under eksamen”* (Bilag 4: 2). Citatet giver endnu et eksempel på hvordan Signe har skulle navigere og agere i forskellige roller på samme tid. I dette eksempel påtager hun sig rollen som studerende som er oppe til eksamen. Da datteren så kommer med dukken ændre situationen sig. Nu agere Signe ikke blot i rollen som studerende, men må, for en kort periode, påtage sig rollen som mor og hjælpe datteren. Denne situation giver indblik hvordan Signe har måtte agere i forskellige roller i hverdagen under corona-nedlukningen. Ydermere kan denne situation ligeledes ses i forhold til Goffmans begreber frontstage og backstage. Under normale omstændigheder ville Signe, under en eksamen, befinde sig på skolen, og eksamenssituationen ville derfor befinde sig i hendes frontstage, idet hun her bør agere efter de normer og forventninger der er til rollen som studerende. En online eksamen, hvor Signe befinder sig hjemme i privaten, bliver derfor en situation hvor hendes frontstage flyder ind i hendes backstage, altså hendes eget hjem, hvor hun normalt ikke bør agere på en bestemt måde. Tilskuerne, i dette tilfælde en underviser og en censor, får i den forbindelse indblik i Signes backstage, hvilket ellers ikke ville være muligt under en normalt afholdt eksamen. Man kan i den forbindelse se at en onlineeksamen, i Signes tilfælde, er mindre formel idet situationen udspiller sig fra hjemmet, hvor datteren oven i købet afbryder eksamen med sin dukke. Hjemsendelse, hjemmearbejde, hjemmestudie og onlineeksamen ses altså som situationer hvor aktiviteter der normalt befandt sig i frontstage, nu befinder sig i backstage, idet de udspiller sig i menneskers personlige hjem.

Amanda oplever, lignende de andre informanter, også at skulle påtage sig flere roller i hverdagen under corona-pandemien. Amanda og hendes mand har begge været hjemsendt med hjemmearbejde, mens de to børn ligeledes har været hjemsendt. Amandas mand har typisk haft mange møder, hvilket betød at det primært var hende der måtte hjælpe med hjemme-skolingen. Hun har derfor oplevet at skulle hoppe fra den ene rolle som medarbejder, til den anden rolle som skolelærer. Det betyder også at hun har måtte arbejde i intervaller, i og med at arbejdet ikke kan laves på samme tid som hun skal agere skolelærer for barnet (Bilag 5: 3). Rollen som medarbejder

og rollen som skolelærer kan derfor ses som to modstridende roller, idet påtagelsen af den ene rolle forårsager at den anden ikke kan udføres på samme tid. At skulle navigere mellem to modstridende roller i hverdagen, kan give Amanda en følelse af utilstrækkelighed, idet påtagelsen af den ene rolle forårsager at den anden rolle ikke kan udfyldes. Dette kan give en følelse af utilstrækkelighed, da hun derfor ikke kan udfylde begge roller fuldt ud.

Amanda har dog selv oplevet at skulle påtage sig mange flere roller, end de to, i hverdagen. Hun beskriver selv:

“Det er ligesom et andet arbejde, lige pludseligt havde jeg mit... forskningsarbejde, så var jeg også skolelærer så var jeg børnehavepædagog så var jeg kantinedame og snack-dame... og alle de, det var altså noget som andre i virkeligheden plejede at foretage sig” (Bilag 5: 3).

Amanda har oplevet at skulle påtage sig mindst fem roller i hverdagen, som alle kan ses som værende modstridende roller, i og med at rollerne ikke kan påtages på samme tid. Når hun skal påtage sig rollen som skolelærer, kan hun hverken påtage sig rollen som medarbejder eller børnehavepædagog på samme tid. Hun har derfor hele tiden måtte hoppe ‘ind og ud’ af de forskellige roller, for at få hverdage til at hænge sammen. Amandas tilfælde kan sammenlignes med Helenas situation, idet de begge har skulle påtage sig rollen som skolelærer - en rolle de begge er blevet pålagt, og derfor ikke selv har vagt. I Amandas tilfælde kan rollen som skolelærer derfor også ses i forbindelse med begrebet rolleforpligtelse. Dette skyldes at skolelærer-rollen er en rolle som Amanda ‘tvunget’ til at påtage sig i hverdagen, fordi skolerne er lukket og børnene er hjemsendt. Rollen som skolelærer ses derfor ikke som en rolle Amanda påtager sig fordi hun finder den spændende.

I modsætning til de ovenstående informanter, som oplever at skulle navigere mellem flere roller i løbet af dagen, opleves dette anderledes hos Sara og Klaus. Klaus har været hjemsendt uden mulighed for hjemmearbejde, hvilket betød at han ikke skulle navigere mellem rollen som medarbejder og far. Det betød at han blot kunne indtage rollen som far, og bruge al tiden i hjemmet med sine børn. Han har altså ikke oplevet dette pres og skiften mellem forskellige roller, som de andre informanter beskriver. Denne situation betød også, at det var Klaus som stod for det praktiske i husstanden, idet han var hjemme og havde mulighed for at udføre de daglige gøremål. I den forbindelse siger Sara: *“Men det har jo været naturligt, når Klaus har været hjemme... så er det ligesom ikke mig der kommer fra arbejde, og gør det hele”* (Bilag 2: 9). Citatet viser, at parret ikke

oplever en fast rollefordeling i hverdagen, men det er derimod den der er hjemme, som ordner de daglige pligter.

I forbindelse med roller og rollefordeling i hjemmet gør Helena det tydeligt, at hun heller ikke oplever en streng opdeling af roller i dagligdagen - hverken før eller under corona-pandemien. Hun fortæller, at hende og kæresten deles om dagligdagsaktiviteterne i hjemmet, og at gøremålene bliver ordnet af den som har tiden og muligheden på det pågældende tidspunkt (Bilag 1: 12-13). Denne rollefordeling ses også hos Christel, som fortæller: “... *men der har vi en klar rollefordeling om, hvem der ligesom er hjemme hvornår, nu når vi arbejder forskudt af hinanden*” (Bilag 3: 8). Hos Christel og familien er rollefordelingen altså skabt ud fra hvem der er hjemme og derfor har mulighed for at påtage sig de gøremål der eventuelt opstår i løbet af dagen. Det betyder også at Christel har lavet det meste med børnene, under nedlukningen, da manden har hjemmearbejde i dagtimerne og hun møder på arbejde senere på dagen (Bilag 3: 8). Rollefordelingen hjemme hos Helena samt Christel er altså ikke dannet på baggrund af køn. I modsætning til de øvrige informanter, oplever Amanda en anden form for rollefordeling i hjemmet. Hun beskriver: “... *jeg er sådan generelt projektlederen for ligesom de dagligdags ting hvor min mand måske er projektlederen for større reparationer i huset og sådan noget ikke? så det er jo nok sådan set meget traditionelt gammelt kønsrollemønster kan man sige*” (Bilag 5: 2). Som Amanda selv er inde på, tyder det på at rollefordelingen i familien er dannet på baggrund af kønsroller. Dette kan ses i, at Amanda står for de huslige pligter, mens manden står for reparationer, hvilket typisk er opgaver der kræver håndværker-viden eller fysiske kræfter - noget der primært forbindes med mænd. På dette punkt adskiller Amanda og familien sig fra de andre informanter, som primært oplever at rollefordeling i hjemmet er dannet på baggrund af tid, og ikke på baggrund af kønsroller.

Delkonklusion

Alle informanterne, bortset fra Klaus og Sara, har oplevet at skulle påtage sig samt navigere mellem flere forskellige roller i hverdagen under corona-pandemien og nedlukning af samfundet.

Størstedelen af informanterne oplever at skulle navigere mellem rollen som blandt andet forældre, medarbejder, børnepasser og skolelærer, på samme tid.

Hos flere af informanterne gør det sig ligeledes gældende, at hjemmearbejdet er blevet forstyrret af hjemsendte børn, som enten skulle hjemmeskoles eller blot passes.

Ydermere oplever størstedelen af informanterne, at rollefordelingen i hjemmet er dannet på baggrund af arbejdstid, og ikke på baggrund af køn og kønsnormer. Dog ser det anderledes ud hos Amanda, hvor der findes en rimelig klar rollefordeling - hun klarer de daglige husaktiviteter mens manden står for større ting i huset, såsom reparationer.

Indflydelse på identitet

I denne del af analysen bliver det tydeliggjort hvordan den specielle situation med nedlukningen af samfundet og hjemmearbejdet har påvirket informanternes syn på livet samt deres identitet.

Hos parret, Sara og Klaus har corona-pandemien påvirket dem på det personlige plan. Sara er nordmand, hvilket betyder at hendes familie bor i Norge. Grundet rejse-restriktioner har det ikke været muligt for parret at besøge Saras familie, hvilket har påvirket dem meget. Parret beskriver den manglende kontakt til familien som 'træls', samt som noget de godt kan mærke i hverdagen (Bilag 2: 10). Gennem interviewet fås en fornemmelse af, at dette påvirker deres humør i hverdagen. Den manglende kontakt påvirker dem dog mest i forbindelse med højtider, såsom juleaften, som de plejer at fejre med Saras familie. I hverdagen trøster de sig dog med, at denne situation når sin ende på et tidspunkt (Bilag 2: 11). Ydermere har parret ligeledes været i kontakt med langt færre personer end normalt, og de er begge enige om at de savner denne sociale kontakt til andre mennesker. De føler at pandemien har haft personlige konsekvenser (Bilag 2: 10). At miste muligheden for at se sin familie og venner kan påvirke ens identitetsfølelse, idet selvet vedligeholdes gennem social interaktion med andre individer. Derfor vurderes det, at den manglende sociale kontakt som de oplever, potentielt kan have konsekvenser for dem. Den sociale interaktion har været væsentlig mindre, måske endda helt manglende, under corona-pandemien, hvilket derfor kan have indflydelse på parrets identitetsfølelse. Specielt situationen hvor Saras familie ikke længere kan besøges kan have store betydninger for familien, idet interaktion og specielt interaktion med sin familie er medvirkende til skabelsen af sin identitet og sit selv. At miste denne kontakt kan derfor bunde ud i en anden identitetsfølelse, i og med at dagligdagen ikke indeholder den samme mulighed for interaktion som før corona-pandemien. Den sociale interaktion med andre individer danner altså grobund for vores identitet og selv, hvilket betyder at hvis denne kontakt fjernes, så kan det have betydning for vores identitetsfølelse.

Klaus har været hjemsendt i to en halv måned, men giver ikke udtryk for at savne interaktionen med kollegerne. Han beskriver derimod sin hjemsendelse som en øjenåbner, idet han har fået øjnene op for, at han måske i virkeligheden ønsker mere samvær med børnene i stedet for at arbejde 60 timer om ugen (Bilag 2: 12). Dette giver et billede af, at mere samvær med børnene har fået Klaus til at genoverveje sit valg af arbejdstid. Før nedlukningen havde Klaus en identitet, hvor han arbejdede meget i hverdagene samt visse weekender. Nedlukningen og hans hjemsendelse har påvirket ham i sådan en grad, at denne identitet tilsidesættes, for et ønske om mere tid sammen med familien. Man kan derfor sige, at nedlukningen har påvirket Klaus' identitet, da han giver udtryk for at de lange arbejdsdage ikke er det højst ønsket mere. Den ekstra sociale samvær med børnene har påvirket Klaus' eget identitetsbillede, i og med at han i højere grad nu vægter samvær med familien over arbejdet. Han er altså gået fra at være den her 60-timers karrieremand, til nu at ønske sig mere fritid med familien.

Lignende identitetsforandring ses hos Signe. Signe har været hjemsendt fra sit studie, hjemsendt fra sit arbejde i nedlukningsperioderne, og samtidig har hendes datter været hjemsendt fra børnehaven. Alt sammen noget, som har sat pres på Signe i hverdagen. Før corona-pandemien gik hun utroligt meget op i sit studie og sine karaktere, hvilket følgende citat giver indblik i:

“De kalder mig stræberen i min studiegruppe. Jeg er ikke så glad for ikke at få gode karaktere... det har været virkeligt, jeg har skulle sloges lidt med mig selv i og sige at “det er okay. Så får jeg kun læst de her ti sider, og ikke alle 70”... Det har været en rigtig svær balancegang at skulle sige, at så står der et 7-tal på mine eksamenspapirer i stedet for et 12-tal” (Bilag 4: 3).

Citatet viser at Signe, før pandemien, har en identitet der indebærer at hun går meget op i sine karakterer og er meget pligttopfyldende, når det kommer til studiet. Det er derfor også svært for hende at acceptere at corona-situationen vil påvirke hendes skolegang og karaktere. I Signes tilfælde kan pandemien derfor ses som en situation der har indflydelse på hendes identitet, idet hjemsendelse og nedlukning af samfundet har gjort det umuligt for Signe at opretholde identiteten som ‘stræberen’. Corona-pandemien har altså skabt andre vilkår, som har påvirket Signes måde at leve på.

Ydermere beskriver Signe selv i interviewet, hvordan corona-situationen har påvirket hende på det personlige plan. Hun fortæller:

“Jeg tror at jeg er blevet lidt mere afslappet, på det personlige plan...og det gør jeg faktisk også lige nu. Jeg sidder i morgenkåbe hver dag nærmest, og mit hår sidder ikke stramt tilbage i en knold.

Altså, jeg er komplet ude af den der karrierekvinde boble, som jeg før var i. Og tager det hele meget mere stille og roligt” (Bilag 4: 6).

Corona-pandemien og nedlukningen har altså lært Signe at være mere afslappet i sin hverdag. Corona-situationen har på den måde påvirket hendes identitet, i og med at hun selv beskriver hvordan hun er kommet ud af hendes karrierekvinde boble, som hun tidligere befandt sig i. Dette er altså et eksempel på, hvordan store ændringer i samfundet, som en pandemi medfører, kan påvirke et individs identitet. Signe er, under pandemien, blevet mere afslappet på det personlige plan, og citatet giver derfor indblik i, hvordan ens identitet kan ændres i takt med at man udsættes for en anderledes livssituation. Det tyder derfor på, at corona-pandemien har givet Signe indblik i, at der findes andre måder at leve sit liv på, samt lært hende at slippe sine forventninger til sig selv. Under corona-pandemien har Signe haft begrænset social kontakt med andre mennesker, hvilket dette citat giver indblik i: *“Det kunne jeg i hvert fald mærke da jeg skulle til eksamen første gang, så havde jeg pludselig glemt alle de kloge ord, fordi jeg følte, at jeg kun havde talt med en 4-årig i rigtig mange uger”* (Bilag 4: 7). Citatet er et tydeligt eksempel på hvordan den manglende sociale kontakt til andre mennesker påvirker Signe i hverdagen. Gennem interviewet giver hun dog udtryk for, at den manglende interaktion med andre mennesker ikke har ramt hende hårdt på det personlige plan:

“Jeg føler faktisk ikke, at det har ramt mig. Jeg har ikke været ensom på den måde. Men man har da savnet det med, at få et kram eller et eller andet, altså, fordi man var meget alene... jeg tror egentlig måske, at jeg vendte mig hurtigt til det, og trives i “jamen okay, så ser vi bare ikke så mange mennesker” (...)” (Bilag 4: 7).

Citatet viser hvordan Signe hurtigt vænnede sig til den nye situation, hvor social kontakt med langt færre mennesker, var en væsentlig forskel fra før pandemien. At Signe har haft social interaktion med langt færre mennesker, kan ligeledes ses som en medvirkende årsag til et skift i hendes identitet. Før pandemien beskriv hun sig selv som en karrierekvinde med fuld fokus på studie og karaktere, hvor hun, under pandemin, oplever sig selv som mere afslappet og rolig. Dette skift i identitetsfølelsen kan til dels skyldes, at Signe ikke har været i kontakt med de samme mennesker, som før, og på den måde ikke opretholdt karrierekvinde-identiteten, som muligvis er blevet skabt ved hjælp af interaktion med venner eller medstuderende. Hvis dette er tilfældet, kan den manglende interaktion med venner og bekendtskaber være en medvirkende årsag til, at Signe oplever et skift i sin identitet. Signe har gennem corona-pandemien fundet ud af, hvordan mere fritid og familietid påvirker datteren i en positiv retning, hvilket betyder at hun vil vægte familietid

højere i fremtiden. I Signes tilfælde kan man se, at corona-situationen har lært hende meget om sig selv, samt hvilke prioriteter hun vil lægge vægt på fremover. Corona-pandemien har været medvirkende til at slippe karrierekvinde-identitetet, og i stedet have mere fokus på familietid i fremtiden (Bilag 4: 8).

Ligesom Signe, oplever Helena også at corona-pandemien og nedlukningen af samfundet har påvirket hendes familieliv positivt. Hun føler at de i hendes familie er blevet tømret mere sammen, og at familiesammenholdet er blevet stærkere under corona-pandemien. Hun mener selv at årsagen til dette er, at de i familien har tilbragt mere tid sammen (Bilag 1: 6-7).

Pandemien har givet Helena og familien mulighed for at afprøve et mere stille og roligt liv hvilket hun fortæller således: “... *fordi tilværelsen ræsedede lidt derudaf, inden corona, vil jeg sige... og der var mange aktiviteter hele tiden. Weekenden var virkelig fyldt op hele tiden, en måned i forvejen*” (Bilag 1: 12). Corona-pandemien kan dermed ses som familiens mulighed for at afprøve et liv med mindre fart på - et liv som de måske i virkeligheden finder meget tilfredsstillende.

Den nye hverdagssituation har dog ikke kun være en positiv oplevelse for Helena. Hun er hjemsendt med hjemmearbejde, hvilket betyder at hun savner interaktionen med kollegaerne. I interviewet bliver det tydeligt ved hendes udtalelse: “*Og måske er det også lidt rart det her med at komme afsted, og der er nogle kollegaer man også kan snakke med. Det savner jeg jo meget herhjemme, den sociale del med at snakke med voksne mennesker*” (Bilag 1: 4). Citatet giver indblik, hvor vigtig den sociale kontakt med andre mennesker er for Helena i hverdagen. Dette hænger godt sammen med Goffmans teori om selvet. Selvet dannes i interaktionen med andre individer, og derfor er sit arbejde og de kollegaer man interagerer med på daglig basis med til at skabe sit selv. Et individs arbejde er altså en væsentlig del af individets identitet, hvilket betyder at en afstand og manglende interaktion med arbejdspladsen og sine kollegaer kan have betydning for et individs identitet. Gennem arbejdet socialiseres individet med kollegaer, hvilket skaber en fællesskabsfølelse, og dermed er medvirkende til at danne individets identitet. Individet identificere sig med sit job, hvilket betyder at store dele af identiteten dannes ud fra individets jobsituation samt interaktionen med kollegaer. Dette indebærer også, at manglende kontakt til sin arbejdsplads, kan forårsage ændringer i et individs identitet. Dette skyldes at manglende kontakt betyder manglende mulighed for at identificere sig med sit job, hvilket dernæst vil påvirke identiteten hos et individ. Manglende mulighed for at identificere sig med sit job betyder, at individets nuværende identitet ikke kan vedligeholdes.

Helenas arbejde, og herunder interaktionen med kollegaer, er en vigtig del af hendes identitet. Det betyder også, at Helenas identitet kan blive påvirket når hun fratages muligheden for at interagere med kollegaer, og andre mennesker for den sags skyld. I relation til dette fortæller Helena: *“Men det jeg tror har størst betydning, det er det her med at være... altså, en lille smule isoleret (...)”* (Bilag 1: 13). Citatet viser tydeligt, hvordan Helena føler en manglende social interaktion med andre mennesker under corona-pandemien, idet hun beskriver at føle sig isoleret. Følelsen af isolation fra omverden og manglende social kontakt til andre mennesker er elementer som har indflydelse på vores identitetsfølelse, idet selvet ikke kan opbygges og vedligeholdes på samme måde, som under normale omstændigheder. Ifølge Goffman kan manglende social samvær og interaktion derfor være skadende for vores identitet og selv. Helenas situation kan ydermere ses i forbindelse med Goffmans begreb rolleberøvelse, hvilket henviser til en situation hvor individet er frataget muligheden for at agere som ønsket i en bestemt rolle. I dette tilfælde er Helena blevet frataget sin mulighed for at have sin ‘normale’ rolle som medarbejder på arbejdspladsen, i og med at hun er blevet sendt hjem. Hjemsendelsen betyder altså, at hun er blevet frataget muligheden for at påtage sig den ønskede medarbejder-rolle, som hun er vant til. Denne rolleberøvelse indebærer også, at hun er frataget muligheden for at interagere med sine kollegaer, på samme plan som før corona-nedlukningen. Helena har altså ikke mulighed for at agere som ønsket i sin rolle som medarbejder, i og med at hun er hjemsendt og derfor ikke må møde ind på arbejdspladsen.

I lighed med Helena, oplever Annika også at mangle de sociale elementer i hverdagen. Hun fortæller: *“Det har primært været det her med, at vi har set mindre til familie, og der er nogle familiemedlemmer vi slet ikke har set, fordi de har været i højrisikogruppe... og så er der selvfølgelig noget socialt der er blevet mindre (...)”* (Bilag 6: 6).

Citatet viser hvordan corona-pandemien har indflydelse på den sociale kontakt i Annikas familie. Også i forhold til kolleger har hun oplevet en manglende social interaktion. Hun arbejder hjemmefra, hvilket betyder at den daglige kontakt med kollegaer er forsvundet. Hun fortæller selv, at de ikke er så gode til at ringe til hinanden blot for at hyggesnakke, og at snakken derfor primært bliver af faglig karakter. I relation til dette beskriver hun: *“... det gør klart noget for det kollegiale sammenhold, at det er lidt som om man glider væk fra hinanden, på en eller anden måde”* (Bilag 6: 6). Citatet tydeliggør vigtigheden i at have den sociale interaktion med kolleger på arbejdspladsen. Opretholdes den sociale kontakt ikke kan den sociale relation heller ikke opretholdes, hvilket citatet ligeledes giver indblik i. I interviewet med Annika er det klart, at den

manglende sociale interaktion med kolleger og andre mennesker i hverdagen betyder meget for hende. Ifølge Goffman er den sociale interaktion altafgørende for et individs selv, og manglende social interaktion kan derfor have konsekvenser for selvet og et individs identitet. Den manglende sociale interaktion, som Annika oplever, kan ifølge teorien have indflydelse på hendes identitet og oplevelsen af denne.

I interviewet med Helena, antyder hun oplevelsen af en form for isolation fra omverden, hvilket bliver tydeligt i dette citat:

“Og jeg har også haft dage, hvor vi...til påske til påskefrokost...det der med at tage pænt tøj på igen, og måske lige få noget make-up på eller et eller andet. Altså man sidder jo bare herhjemme i striketrøje hele tiden. Øhm, det var sådan helt underligt, at åbne den del af klædeskabet, hvor der hænger tøj på bøjle...hold da kæft, hvor har man været langt væk fra sin arbejdsplads i lang tid, når man bare sidder og sumper til her...så der er en form for isolation, men det er ikke ensomhed – det er mere sådan en underlig distance gennem noget online ” (Bilag 1: 13).

I citatet bliver det tydeligt, at Helena har været hjemme i privaten størstedelen af tiden under coronanedlukningen, hvilket kan ses ved at hun følte det helt underligt at finde pænt tøj i skabet samt tage lidt make-up på inden påskefrokosten. Dette er også et eksempel på hvordan en identitet kan ændres i takt med at man opholder sig mere og mere hjemme i privaten og ikke kommer ud blandt andre mennesker. Ved at tilbringe al tiden hjemme på privat grund, som under corona-pandemien, ‘glemmer’ man, hvordan man var, handlede og agerede før i tiden. I Helenas tilfældet kan dette ses i, at hun beskriver hvordan hun bare har siddet derhjemme og sumpet til iført striketrøje hele tiden, og derved næsten have glemt hvordan det er at finde det fine tøj i skabet. Dette viser, at den person Helena beskriver sig selv som, under pandemien, er langt fra den person, som hun var før coronapandemiens start. Det viser dermed, at hjemsendelsen, hjemmearbejdet, og en form for isolation fra omverden har påvirket Helenas identitet og hendes liv generelt. Corona-pandemien har været en realitet i over et år nu, hvilket medfører at størstedelen af jordens befolkning har været tvunget til at leve på en anden måde, end før i tiden. En måde som har påvirket både vores liv, hverdagsrutiner, identitet og ageren.

Amanda har, på grund af hjemmearbejde, følt et stort savn til den sociale kontakt hun normalt oplever gennem sit arbejde. Hun fortæller:

“Jeg har rigtig meget brug for den her personlige interaktion, jeg har tidligere været på konference 1 eller 2 gange om året, hvor jeg mødes med andre forskere eller, hvis det ikke var en sådan større konference, så var det måske sådan et møde, hvor vi var et par 100 eller noget i den stil, hvor man bliver inspireret i hvert fald af hvad andre laver (...). Og den del, som er alt det uformelle og ligger rundt om alt det rigtige arbejde eller den rigtige konference det forsvinder. Så det er ikke kun den personlige side, hvor man mangler, det ens drive, hvis man kan sige det sådan. Det er virkeligt også på den professionelle side. I hvert fald for sådan en som mig. Det har været og er stadigvæk et meeeget stort savn.” (Bilag 5: 11).

Det er her tydeligt at Amanda, gennem sit arbejde, er vant til at have social interaktion med mange forskellige mennesker udover sine faste kollegaer på arbejdspladsen. En interaktion som har betydet meget for hende på det personlige plan, og ikke mindst for hendes identitet. I relation til Goffmans teori om selvet, så dannes dette gennem social interaktion, og man kan i den forbindelse sige at Amanda's møde med mange forskellige individer på blandt andet konferencer er en medvirkende faktor for dannelsen af hendes identitet. Det vil derfor have en personlig betydning for hende, når hun fratages muligheden for at vedligeholde denne sociale interaktion. Den manglende interaktion har både betydning for hendes på det personlige plan, men også for hendes 'drive' i hverdagen. I Amandas tilfælde kan det ses, at corona-pandemien og nedlukningen af samfundet har betydet en væsentligt mindre social kontakt til omverden, hvilket har påvirket hende på det personlige- og arbejdsmæssige plan. I relation til Goffmans teori om selvet, kan man sige at corona-situationen har påvirket Amanda's selv negativt, idet hun selv oplever social interaktion som en væsentlig men manglende faktor på den personlige side samt i hendes 'drive' i arbejdsrelaterede situationer. Corona-pandemien og nedlukningen af samfundet ses derfor at have indflydelse på Amandas identitet samt opretholdelsen af denne. Ydermere kan Amandas citat ligeledes ses i forbindelse med begrebet om rolleberøvelse. Amanda har personligt et stort behov for social interaktion med andre mennesker, og hun er derfor vant til at deltage i forskellige konferencer. Corona-pandemien har dog sat en stopper for dette, i og med at forsamlingsforbuddet har gjort det umuligt at holde konferencer i en periode. Derfor har Amanda ikke længere muligheden for at deltage i sådanne events, og man kan derfor sige at hun har fået frataget sin mulighed for være konferencedeltager. I relation til Goffmans teori, vil hun opleve en rolleberøvelse, i og med at hun fratages muligheden for at agere og påtage sig rollen som konferencedeltager. Nedlukningen af samfundet betyder altså, at Amanda frarøves sin mulighed for at agere i konferencedeltager-rollen, og hun frarøves ligeledes sin mulighed for social interaktion med andre mennesker.

Christel har gået på arbejde under hele corona-pandemien, og har derfor ikke oplevet den manglende sociale kontakt i samme grad, som eksempelvis Helena. Christel fortæller:

“Måske har man da på nogle punkter gået mere op i sit arbejde, fordi når man endelig kommer ud herhjemme fra, det her corona-land, jamen så vil man bare gerne have fuld udbytte ud af det... og man har ikke haft så travlt med at komme hjem. Det var ikke så vigtigt” (Bilag 3: 7).

Citatet giver indblik i, hvordan Christels arbejde og den sociale kontakt med sine kollegaer påvirker hende positivt i hverdagen. Dette ses idet hun siger *“når man endelig kommer ud hjemmefra”*, hvilket tyder på at den sociale samvær med kollegaer på jobbet er tiltrængt efter konstant samvær med børn og mand hver dag. I lighed med Christel, nævner Annika i sit interview:

“... man kan godt få sådan lidt 'lejr-kuller' eller hvad skal man kalde det, når man går hjemme op ad hinanden 24/7 i så mange måneder. Men det der med at, jeg i hvert fald, har kunne... snakke med andre mennesker end bare lige dem herhjemme, det kan somme tider give lidt ekstra input”
(Bilag 6: 5).

Annikas citat viser, i lighed med citatet fra Christel, hvor stor vægt der lægges på social interaktion med andre end familien hjemme i privaten. Både Annika og Christel giver udtryk for at social kontakt med andre mennesker i hverdagen har positiv indflydelse i hverdagen, når størstedelen af livet, under corona-pandemien, foregår bag hjemmets fire vægge. Desuden giver citaterne indblik i, at den sociale kontakt med andre, udover ens familie, er med til at give informanterne indhold i hverdagen. Indhold som de ellers ikke ville have fået hjemme i privaten, hvor hverdagen måske er blevet ensartet med tiden. Citaterne bevidner altså, hvor vigtig social interaktion er i menneskers liv.

Christel fortsætter med at fortælle:

“hvis man ved at man alligevel bare skal hjem og... og vi alle sammen bare er her, så det der med at være lidt sammen med sine kollegaer, eller lige lave et eller andet produktivt, det... det der med at komme ud blandt nogle andre voksne mennesker. Selvfølgelig er min mand hjemme, men der er også børnene, og de fylder jo også meget i hverdagen og det er jo også sådan det skal være. Men det der med at være på en arbejdsplads, med voksne mennesker der nogenlunde kan tage vare på sig selv... det er guld værd” (Bilag 3: 7).

Arbejdet og den sociale interaktion med kollegaer har altså stor betydning for Christel i hverdagen, hvor al fritid tilbringes med børnene i hjemmet. Ud fra dette kan man se, at Christels job er med til

at give hende indhold i hverdagen - indhold som er altafgørende for hendes hverdag. Ydermere kan der spores en del identitetsfølelse i Christels citat. Ifølge Goffman skabes og opretholdes selvet gennem social interaktion med andre mennesker, herunder den sociale interaktion der finder sted på en arbejdsplads. Christels arbejde ses der for at være en stor del af hendes identitet, hvilket også kan give en forklaring på hvorfor Christel selv føler at arbejdet og interaktionen med kollegerne er guld værd. I modsætning til Helena, hvor der opleves en manglende social interaktion med kolleger, er dette anderledes hos Christel. Christel har opretholdt den sociale kontakt med arbejdskollegaer, som fandt sted før corona-pandemien, og hun ses derfor ikke at være påvirket på det personlige plan, i samme grad som eksempelvis Helena. Christel har stadig mulighed for at skabe og vedligeholde sin identitet, i og med at hun ikke er blevet frataget muligheden for at møde på arbejde. Citatet viser at Christel vægter at tilbringe tid på jobbet, hvilket kan ses i lyset af, at den sociale interaktion der findes sted her er en medvirkende faktor til dannelsen af Christels identitet og selv. Det betyder at Christel har behov for denne interaktion på jobbet, for at kunne opretholde sin identitet.

I modsætning til Christel, oplever hendes mand hverdagen som anderledes. Han er hjemsendt med hjemmearbejde, hvilket betyder at han ikke har daglig kontakt med andre mennesker. Han ser kun sine kollegaer over en skærm, og i den forbindelse fortæller Christel:

“Det kan man godt mærke, at han har savnet, det der med at komme ud og se nogle kollegaer, eller familie for den sags skyld. Dem ser man jo heller ikke så meget. Men det der med at han ikke har haft daglig kontakt med andre mennesker, det kan man godt mærke nogle gange giver en kortere lunte” (Bilag 3: 8).

Citatet viser at Christels mand er påvirket af den manglende kontakt med andre mennesker, idet hans humør specielt er negativt påvirket. Manden opretholder sig primært hjemme i privaten, hvilket kan have personlige konsekvenser for ham. Han mangler social samvær med andre mennesker, udover husstanden, hvilket kan påvirke hans selv, i og med at social interaktion er altafgørende for selvets opretholdelse. I mandens tilfælde kan dette derfor ses som, at selvet ikke kan dannes og vedligeholdes korrekt, i og med at social interaktion, ikke er til stede i hans hverdagen. Et individs job er en del af identiteten, hvilket betyder at manglende mulighed for at møde på job vil have indflydelse på en persons identitet og identitetsfølelse.

I relation til den manglende kontakt til andre mennesker, nævner Christel at situationen har været hård for dem på nogle punkter (Bilag 3: 8). Da hun spørges ind til, hvorvidt den mindre sociale kontakt til andre mennesker har været et problem for dem i dagligdagen, svarer hun: *“Altså ikke for*

mig. Jeg synes det har været meget dejligt” (Bilag 3: 9). At Christel giver udtryk for at den manglende sociale kontakt ikke har haft stor betydning i hverdagen, kan ses i lyset af at hun har kunne opretholde sit arbejde gennem corona-pandemien. Gennem arbejdet og det daglige møde med kollegaer har hun kunne opretholde en social kontakt til andre mennesker, hvilket hendes mand derimod ikke har kunne. Det kan derfor tænkes, at manden har en anderledes oplevelse af den manglende sociale kontakt i hverdagen. Manden har været hjemsendt med hjemmearbejde i en længere periode, og det vurderes derfor at manden højst sandsynligt mangler den sociale interaktion med kolleger, venner og familie mere i hverdagen, end Christel selv gør.

Delkonklusion

Alle informanterne har oplevet at have lagt færre sociale interaktioner og kontakt til andre mennesker, under corona-pandemien, sammenlignet med før. Hjemsendelse og hjemmearbejde har medvirket til, at informanterne har været isoleret hjemme i privaten størstedelen af tiden, hvilket betyder at de har haft mindre social samvær med deres kollegaer, og andre mennesker generelt. De fleste informanter fortæller, hvordan de savner den sociale kontakt, som de plejer at have både på arbejdspladsen og andre steder i samfundet. Netop manglende på denne kan have betydning for informanternes identitet, da social interaktion er altafgørende for selvets opretholdelse. Det betyder, at nedlukning af samfundet, hjemsendelse og mindre social samvær har haft indflydelse på informanternes identitet. Pandemien har altså forandret informanternes liv og i visse tilfælde deres selv og identitet.

Hverdagens håndteringsstrategier

I analysen af vores empiri har vi mødt emner, som vi ikke har kunne dække ind med vores orienterende begreber. Det er derfor valgt at supplere analysen med en anden teori, for på den måde at kunne belyse og analysere det tema/fænomen, der bliver synlige gennem vores interviews.

Corona-pandemien har ændret hverdagen, hvilket indebærer at mange af informanterne har måtte ændre hverdags- aktiviteter og rutiner, for på den måde at kunne tilpasse sig den unikke situation som pandemien medfører. Af denne grund vurderes det relevant, at inddrage ny sociologisk teori til analysen, i form af hverdagssociologi. Dette gøres, da inddragelsen af dette nye teoretiske

perspektiv gør det muligt at analysere informanternes hverdag, herunder deres aktiviteter, strukturer og rutiner, samt hvordan pandemien eventuelt har haft indflydelse på disse. Til at analysere dette vælges det at supplere analysen med Birthe Bech-Jørgensens hverdagssociologiske perspektiv, hvor hun pointerer at hverdagslivet frembringes af måden hvorpå dets betingelser håndteres (Bech-Jørgensen 1994: 168). I forhold til corona-situationen betyder det, at informanternes hverdagsliv bliver synligt i måden hvorpå informanterne håndterer dagligdagens nye betingelser. Deres håndtering af hverdagen, under corona-pandemien, vurderes altså at kunne fortælle en del om informanternes hverdagsliv. Ydermere vil Birthe Bech-Jørgensens to ud af tre niveauer af hverdagsaktiviteter også blive inddraget og benyttet i analysen. Der er her tale om *upåagtede aktiviteter*, som henviser til de selvfølgeligheder en hverdag indeholder. Dette er altså de rutineprægede aktiviteter (Bech-Jørgensen 1994: 169). De *strategiske aktiviteter* er derimod aktiviteter med et bestemt formål, som desuden kræver at andre aktiviteter i hverdagen planlægges, for på den måde at skabe tid til de strategiske aktiviteter (Højlund 2016: 6).

Den nye hverdag, som pandemien medførte, har givet Amanda en meget anderledes hverdag, hvor hun lægger vægt på, at planlægge så meget som muligt. Hun fortæller:

“planlægning, planlægning planlægning. Vi har smurt madpakker for eksempel selvom vi var herhjemme. Så om aftenen alligevel. gange 4. Så alle kunne... også hvis man nu ville spise frokost på forskellige tidspunkter på grund af møder eller på grund af skole, så kunne man det. Så kunne man bare gå ud og tage sin madkasse. Så det var en af tingene. Organiserer. (...) For dem begge to har jeg siddet om aftenen... enten aftenen inden eller inden ugen begyndte og lavet eller skrevet skemaet ned fra forældreinfra, på papir. Sådan at den store kunne, eller hun vil have det i farvekoder, så hun kunne se hvad hun havde hvornår, hvilke teams møder hun havde kl hvornår”

(Bilag 5: 6-7).

Citatet viser, hvordan Amanda i større grad planlægger hverdagene under corona-nedlukningen. Pandemien har påvirket familiens hverdag så meget, at familiens indlærte hverdagsrutiner er blevet udskiftet med nogle nye. Hjemsendelse af både forældre og børn har betydet, at familien har måtte finde nye hverdagsrutiner, for at tilpasse sig den nye hverdagssituation, hvor hele familien, i en periode, konstant befinder sig i hjemmet. For at kunne håndtere denne nye situation bedst muligt, har Amanda valgt at planlægge dagligdagsaktiviteterne nøje, for på den måde at få hverdagen til at fungere mest optimalt. Øget brug af planlægning kan dermed ses som Amandas nye hverdagsrutine, og hendes måde at tilpasse sig denne unikke hverdag på. Planlægningen ses altså som Amandas

måde at få hverdag til at hænge sammen. I familien planlægges de fleste dagligdagsaktiviteter, hvilket kan ses i sammenhæng med begrebet strategiske aktiviteter. Denne type af aktivitet ses at have et formål, og kræver desuden at andre aktiviteter i hverdagen planlægges. Amanda planlægger og strukturerer hverdagen så meget som muligt, hvilket giver et billede af en hverdag, hvor de fleste aktiviteter kan vurderes som værende strategiske aktiviteter. Dette skyldes at de alle har et bestemt formål, samtidig med at hverdagens yderligere aktiviteter planlægges, for at skabe tid og plads til alle hverdagens forskellige aktiviteter. I citatet fortæller hun, hvordan hun har lavet skemaer til begge børn, for at tydeliggøre for dem, hvornår de havde de forskellige Teams-møder. Denne aktivitet er et eksempel på en strategisk aktivitet, idet denne har et klart formål, og samtidig kræver at andre dagligdagsaktiviteter er planlagt på en måde, som giver Amanda tid til at lave disse skemaer. Mange af familiens aktiviteter i hverdagen er planlagt på forhånd, og med et bestemt formål, hvilket derfor tyder på at hverdagens aktiviteter tager form som værende strategiske aktiviteter.

Familien har fået nye hverdagsrutiner, under pandemien, men der er dog visse hverdagsrutiner, såsom smøring af madpakker, som bibeholdes. Ved at bibeholde denne rutine, opretholdes lidt af den 'normale' hverdag, hvilket kan være medvirkende til at hverdagen bibeholder lidt af sin oprindelige form. Citatet giver altså indblik i, at Amanda og familien forsøger at få hverdagen til at fungere som før pandemien, i og med at de bibeholder de mulige rutiner. At smøre madpakker, trods hjemsendelse, kan ses i relation til begrebet upåagtede aktiviteter. Begrebet indbefatter de rutinepræget aktiviteter, hvilket dét at smøre en madpakke kan ses at være. Dette skyldes at dette er en aktivitet der typisk foretages alle hverdage, og dermed bliver en rutine i hverdagslivet. Smøring af madpakker bibeholdes muligvis fordi det er en rutinepræget aktivitet. Dertil tyder citatet også på, at smøring af madpakker bibeholdes fordi dette tiltag, ifølge Amandas optik, gør det nemmere for familien, at spise hver sin frokost.

Hverdagen ses påvirket på en anden måde hos Christel og familien, sammenlignet med Amandas situation. Christel har, modsat Amanda, ikke skolebørn, hvilket betyder at hun ikke har skulle håndtere hjemmeskoling. Christel har brugt en anden metode i håndteringen af hverdagen. Hun siger:

“og så er det bare købe en ordentlig spand modellervoks, og så er de underholdt en halv dag...og så må man tage støvsugeren bagefter og svineriet, men det har lidt været...det var værd at

prioritere lidt svineri, for at få det hele til at fungere (...) Og så har jeg prøvet så vidt muligt, at gøre et projekt ud af småting. Altså...sådan at tingene tog lidt længere tid, så man fik brugt lidt tid med det” (Bilag 3: 3).

Christel har ikke gjort brug af planlægning af hverdagens aktiviteter, i samme grad som Amanda. Citatet viser, at Christel har forsøgt at aktivere børnene mest muligt, for på den måde at kunne håndtere en hverdag hvor både Christel, manden og to børn er hjemme det meste af dagen, indtil Christel selv tager på arbejde over middagstid. Det tyder på, at Christel forsøger at distrahere børnene med modellervoks og leg, for at de på den måde kan ‘passe sig selv’ i nogen tid. På den måde har de heller ikke behov for Christels hjælp konstant, hvilket kan give hende lidt ‘pause’ fra den intense hverdag med to små børn. Lignende håndtering i hverdagen ses hos Signe, idet hun fortæller følgende om sit barn: *“en film med ind på værelset, så har hun måske siddet derinde i 1,5 time alene”* (Bilag 4: 3). I Signes tilfælde underholdes datteren med en film, for at give Signe tid til skolearbejdet. Dette kan dermed ses som en måde hvorpå Signe håndterer hverdagen, hvor hun både skal være studerende og mor på samme tid. At sende datteren ind på værelse med en film giver Signe tid til at udføre hendes dagligdagsaktiviteter uden datterens afbrydelser.

I interviewet med Helena ses lignende håndteringsstrategi, når hun fortæller:

“Jeg var simpelthen nødt til noget gange bare at sætte dem med en ipad, altså det er jo helt grotesk at de har haft så meget skærmtid, som de har. Og at de fik lov at seje lidt, ikke?” (Bilag 1: 4).

Helena har, ligesom Christel og Signe, også set behovet for at aktivere børnene i løbet af dagene, med det formål at give hende selv ro og tid til at arbejde. Der ses særligt en lighed mellem Signe og Helena, idet de begge benytter en ipad, som en måde at få ro fra børnene i en stund. At sætte barnet/børnene med en ipad eller en film, vurderes at være en af Signes og Helenas strategier til at håndtere de pressede hverdage, som de begge oplever. Dette viser at de sætter børnene til side, for at kunne ordne de andre dagligdagsaktiviteter, som hverdagen under nedlukningen indebar. De ovenstående citater giver også indtryk af, at det typisk er de hjemsendte børn og pasningen af disse, der gør det udfordrende for forældrene at passe hjemmearbejdet. Derfor vurderes dette at være en håndteringsstrategi, som informanterne kan gøre brug af i hverdagen, hvor de skal balancere mellem hjemmearbejde, børnepasning samt hjemmeskoling.

I interviewet med Christel bliver en anden håndteringsstrategi i hverdagen tydelig, idet hun fortæller hvordan hun og manden håndterer hverdagen under nedlukningen, hvor han arbejder hjemme:

“Så jeg vil sige, at nogle dage der vi det sådan lidt ”Jamen hvis nu du sidder i stuen, så sidder jeg i køkkenet og så sidder vi og slapper lidt af”. Så har man ikke det store behov for at snakke hver dag. Men så har vi også købt brætspil, bare til os voksne. Så man kan sidde og lave noget sammen, nu når man jo ikke har det der arbejde at snakke om” (Bilag 3: 4).

Citatet viser at hende og manden prioritere at sidde hver for sig, fordi de, under pandemien, tilbringer det meste af dagen sammen. Dette er en speciel situation, da manden, under normale omstændigheder, plejer at være afsted på arbejde fra tidlig morgen til sen eftermiddag/aften, og de dermed ikke er vant til at tilbringe så megen tid sammen. At de vælger at sidde hver for sig kan være deres måde at skabe den afstand til hinanden, som mandens job skabte førhen. Dette kan dermed også ses som en håndteringsstrategi, som de benytter sig af for at få hverdagen til at fungere optimalt, når de går op og ned af hinanden det meste af dagen. Ydermere kan det at holde lidt afstand til hinanden også være en måde at undgå irritation på den anden i takt med at de tilbringer stadig mere tid sammen.

Hos Helena har corona-pandemien også betydet en hverdag fyldt med planlægning. Hun fortæller:

“vi simpelthen nødt til at strukturere os ud af til sidst, for det var svært, særligt for mig for jeg skulle jo stadig være på arbejde hjemmefra (...). Så der lavede vi en struktur på dagen der hed, at jeg står op nærmest klokken halv 6-6, eller sådan noget, og bare satte mig til computeren, og fik lavet alt hvad jeg kunne indtil børnene begyndte at stå op. Øhm, og så tog min kæreste, han skulle jo først møde hen af eftermiddagen, så han kunne jo sådan set godt være sammen med dem om formiddagen, og give lidt indhold i det” (Bilag 1: 2).

Helena har, lignende Amanda, også set sig nødsaget til at strukturer hverdagens aktiviteter i større grad under pandemien og nedlukningen af samfundet, end tilfældet var før i tiden. Helena ser det nødvendigt at planlægge hverdagens forskellige aktiviteter samt deres forløb, for på den måde at finde tid til at arbejde. I Helenas tilfælde vil den øget brug af planlægning derfor ses som hendes måde at håndtere denne anderledes hverdag på. Selve hverdagen forløb på følgende måde:

“Jeg havde helt konkret et ur til at ringe, når klokken blev ti og de skulle ind og have dansk. Så skal han jo på, og han kommer ikke på medmindre han får at vide at han skal på. Og igen klokken 11, for der sker der noget andet. Så jeg blev hele tiden afbrudt i mine opgaver fordi der var nogen der skulle noget andet” (Bilag 1: 4-5).

Citatet viser hvilken presset hverdag Helena har haft under nedlukningen, hvor skoler og børnehaver også var lukket. Hverdage indeholdt mange forskellige aktiviteter, og kunne derfor

godt blive en smule rodet. Dette har hun kunne håndtere ved hjælp af planlægning af hverdagens forløb. Hendes planlægning af dagligdagens aktiviteter kan sammenlignes med begrebet strategiske aktiviteter, da dette henviser til de aktiviteter der er planlagt samt har et bestemt formål. Helena har planlagt hendes arbejdstid og det ældste barns skoletid, med det formål at kunne holde styr på alle aktiviteterne i løbet af dagen. Planlægning af arbejds- og hjemmeskolings aktiviteter kræver at øvrige aktiviteter ligeledes planlægges, for at give tid til disse. Ud fra dette ses der en lighed mellem Helenas planlægning af aktiviteter og begrebet strategiske aktiviteter.

I lighed med Helena, har Annika også benyttet sig af planlægning i større grad, under nedlukningen: *“Vi har været nødt til at være lidt mere struktureret... og planlægge tingene lidt mere”* (Bilag 6: 6). Der ses dermed en lighed mellem Amanda, Helena og Annika, idet de alle beskriver en hverdag præget af øget strukturering og planlægning.

De fleste informanter har oplevet den nye hverdag som udfordrende, da langt størstedelen af dagligdagsaktiviteterne nu skulle foregå hjemme fra privaten. Selvom informanter beskriver hverdagene som stressende og udfordrende, er det væsentligt at bemærke at de ikke føler sig ‘knækket’. Hverdagens mange arbejdsopgaver har sat sine spor hos informanter, men ikke så store spor så det har påvirket deres forhold til mand eller børn. Hverdagen, hvor skoler og børnehaver også var lukket, har været hård for informanterne, men ikke hårdt i en grad som de ikke har formået at håndtere. Alle informanterne har håndteret hverdagen efter bedste evne ved hjælp af forskellige former for håndteringsstrategier. Ydermere viser informanternes håndtering af hverdagen, under nedlukningen, at de er omstillingsparate og fleksible i deres tilpasning til nye hverdagssituationer. Dette ses i, at de formår at tackle og håndtere de udfordringer de møder i hverdagene, uden at de kaster håndklædet i ringen. De formår altså at tilpasse sig de præmisser, som corona-pandemien medførte samfundet.

Delkonklusion

Alle informanter har oplevet en forandret hverdag, under corona-pandemien. Parret skiller sig dog lidt ud fra de andre informanter. Dette skyldes at Klaus var hjemsendt uden mulighed for hjemmearbejde, hvilket betyder at han ikke har oplevet at skulle håndtere en hverdag med hjemmearbejde og pasning af børn på samme tid.

De resterende informanternes hjemmearbejde og børns hjemsendelse fra skole eller institution har tilsammen givet en udfordrende hverdag. Alle informanter har skulle forholde sig til en hverdag,

hvor forældre og børn, i en periode, befandt sig i hjemmet størstedelen af dagen. Dette har betydet at informanterne har skulle håndtere hverdagens aktiviteter på en anden måde, end før pandemien. Flere af informanter har benyttet håndteringsstrategier, såsom øget brug af planlægning samt aktivering af børn, for at kunne håndtere denne nye situation på bedste mulige vis. Øget planlægning af aktiviteter viser informanternes brug af strategiske aktiviteter i hverdagen. Desuden er der i visse informanternes hverdag stadig brug af upåagtede aktiviteter, selvom pandemien har ændret hverdagens form markant. Slutligt viser analyse, at selvom informanterne har fundet hverdagen udfordrende har de dog alle formået at tilpasse sig den nye situation.

Konklusion

I specialet arbejdes der ud fra følgende problemformulering:

Hvordan erfarer og håndterer børnefamilier forholdet mellem familie- og arbejdsliv under Coronanedlukning og hjemmearbejde?

I tilknytning hertil vil vi, på baggrund af informanternes fortællinger, desuden undersøge, hvilke nedlukningserfaringer de ser blive mere benyttet i fremtiden

På baggrund af vores analyse, kan vi konkludere at der, fælles for alle vores informanter, er en oplevelse af, at nedlukningen, og det at være hjemsendt, har gjort deres familieliv og arbejdsliv mere besværligt. Selvom de alle beskriver, at det er blevet mere besværligt, er de dog også allesammen enige om at der er kommet meget positivt ud af at have været hjemsendt og arbejdet hjemmefra. Alle informanterne har været overvejende positivt stemt over for, at have været hjemsendt. Det tyder derfor på at de positive oplevelser har opvejet de negative erfaringer, som de har gjort sig under nedlukningerne. Langt størstedelen af de problematikker, som opleves under nedlukningerne, kan forklares ud fra uoverstemmelser mellem Hochschilds det potentielle- og faktiske jeg. Ligeledes tyder på, at de som opfatter nedlukningen, og det at være hjemsendt, som udelukkende positiv, ligeledes er dem som har været vant til at arbejde meget, og derfor ikke har været meget hjemme før i tiden. Ligeledes kan man se, at dem som oplever at have en fleksibel arbejdsplads eller skole, også giver udtryk for, at det har været med til at gøre det lettere at balancere arbejds- og privatliv under nedlukningerne. Ligeledes er det fælles for størstedelen af informanterne, at der er et klart ønske om, at der på sigt, vil komme mere fleksibilitet på arbejdsmarkedet. To af vores informanter nævner, at der er foretaget undersøgelser på deres arbejdsplads, som viser at hjemmearbejdet, under nedlukningerne, faktisk har været mere effektivt sammenlignet med en normal arbejdsdag før corona.

Ydermere oplever informanterne at balancen mellem arbejds- og familieliv er ændret markant under nedlukningerne. Dette skyldes at de har skulle varetage opgaver i hjemmet, udover sit arbejde, som før blev varetaget af børnenes institutioner. Dog oplever informanterne at have fået meget mere tid

sammen med deres familie, hvilket kan have sine problematikker, men informanter lægger vægt på, at den øgede tid med familie er det værd.

Vi kan derfor konkludere, at informanterne ikke selv føler, at de lever i en tidsfælde, som defineret af Hochschild. Dog ses det, at informanterne oplever elementer i hverdagen, som tyder på at de måske alligevel er havnet i form for tidsfælde.

Vi kan ligeledes konkludere, at alle informanter, udover Klaus og Sara, oplever at skulle påtage sig flere forskellige roller i dagene under corona-pandemien. De roller som hovedsageligt gør sig gældende blandt informanterne er roller, såsom forældre, medarbejdere, børnepasser og skolelærer. Man kan se at dette har den effekt, at de konstant skal navigere mellem en masse roller, hvilket kan virke forstyrrende for informanterne. Dette kommer også til udtryk gennem deres fortælling omkring, hvordan deres hverdag og hjemmearbejde hele tiden bliver forstyrret af deres hjemsendte børn, i og med at de skal passes eller hjemmeskoles.

Informanterne har også oplevet at have lang færre sociale interaktioner, under nedlukningen, sammenlignet med før. Grundet hjemsendelse og hjemmearbejde har de været isoleret hjemme, hvilket har den betydning, at de ikke har set sine kollegaer, venner og familie i samme omfang som de ellers har været vant til. Fælles for de fleste informanter er, at de har savnet social kontakt gennem arbejde eller venner. Det at mangle denne sociale kontakt kan have betydning for informanternes identitet, idet social interaktion, ifølge Goffman, er det altafgørende for et individs identitet. Nedlukning af samfundet og mindre social samvær ses derfor at have påvirket nogle af informanternes identitet, da der af nogle gives udtryk for at de i fremtiden vil forsøge at arbejde mindre, for på den måde at have mere tid til familie. Dette skyldes blandt andet at nogle har erfaret, at deres børn har trivedes bedre under nedlukning, ved at forældrene har været mere til stede. Nedlukning og hjemsendelserne har derfor fungeret som en form for øjenåbner for nogle, mens den for andre har været i vejen for deres arbejde, hvor der giver udtryk for, at de gerne bare vil have en normal hverdag igen. Informanter har derfor opfattet den manglende sociale interaktion forskelligt, idet nogle har savnet den, mens andre giver udtryk for at de vil mindske denne i tiden efter corona. Pandemien har ændret informanternes hverdag markant. Hjemsendelse af både forældre og børn har givet en udfordrende hverdag for alle informanter, undtaget parret, idet alle dagligdagens aktiviteter

nu skulle foregå hjemmefra på en og samme gang. Denne unikke situation betød, at informanterne har måtte benytte visse håndteringsstrategier, for at få hverdagen til at hænge sammen. Flere informanter gør brug af øget planlægning af dagligdagens aktiviteter, mens aktivering af børn ligeledes ses benyttet, for på den måde at kunne håndtere hverdagen bedst muligt. Alle informanter har dog kunnet tilpasse sig den nye situation, selvom denne følelses udfordrende.

Vi kan ydermere konkludere at følelsen af at blive anerkendt for sit daglige arbejde, har en stor betydning. Anerkendelse kan for nogle være væsentlig i forbindelse med arbejdsmoral. Nogle af vores informanter giver udtryk for, at manglende anerkendelse har været et stort problem, i og med manglen på denne har gjort at arbejdet, i tiden under nedlukningerne, er blevet opfattet som mere udfordrende. Dette skyldes at manglende anerkendelse giver en følelse af, at der ikke leves op til de forventninger der stilles fra arbejdspladsen. Samtidig kan det ses at de, som oplever anerkendelse, har en langt mere positiv opfattelse af nedlukningen, på et arbejdsmæssigt plan, i og med at de tildeles mere frihed under ansvar af deres arbejdsgiver. Dermed kan de også lettere få hverdagen til at hænge sammen.

Informanterne nævner forskellige tiltag, som de håber eller forventer at fortsætte i tiden efter corona. Nogle vil have mere fokus på kvalitetstid i familien, nogle håber at de hygiejniske tiltag, såsom brugen af håndsprit, vil overføres og benyttes i tiden efter pandemien, nogle vil ændre forventninger de har til dem selv og deres præstation i hverdagen som de har været vant til før corona.

Visse informanter ønsker at corona-pandemien kan ændre på familiemæssige-aspekter i hverdagen, mens andre ønsker at der sker ændringer i arbejdsmæssige-aspekter. I forhold til arbejde håber nogle, at medarbejdere vil blive givet mere snor, fremover. medarbejdere skal have mere mulighed for selv at vælge hjemmearbejde, hvis de selv vurderer, at dette øger deres produktivitet Der beskrives et ønske om brugen af mere fleksibilitet, i fremtiden, både i forhold til arbejde og uddannelse. Der gives også eksempler af informanter, via undersøgelser foretaget af arbejdspladserne, som indikerer at mere hjemmearbejde øger effektiviteten.

Litteraturliste

- Albertsen, Karen &, Kristensen, Tage Søndergaard & Pejtersen, Jan. 2007: *Lange og skæve arbejdstider - kan øget indflydelse bedre balancen?*. Tidsskrift for arbejdsliv, 9. årg. nr. 1.
<https://tidsskrift.dk/tidsskrift-for-arbejdsliv/article/view/108605>, sidst set d. 12/3-2021.
- Albæk, Morten. 2018: *Et liv, en tid, et menneske - hvordan vi glemte at leve et meningsfuldt liv*. 1. udgave, 3. oplag. Gyldendal.
- Andersen, Heine. 2013: "Jürgen Habermas og Axel Honneth" i Heine Andersen & Lars Bo Kaspersen (red) *Klassisk og moderne samfundsteori* (kap 19). Hans Reitzels Forlag.
- Archibald, Mandy M. & Ambagtsheer, Rachel C. & Casey, Mavourneen G. & Lawless, Micheal. 2019: *Using Zoom Videoconferencing for Qualitative data Collection: Perceptions and Experiences of Researchers and Participants*. Volume 18, 1-8. SAGE.
- Bech-Jørgensen, Birthe. 1994: *Når hver dag bliver hverdag*. 2. oplag. Akademisk forlag (166-181).
- BFA. 2020: *Det grænseløse arbejde*:
https://www.arbejdsmiljoweb.dk/ledelse-og-organisering/lederens_trivsel/tid_og_prioritering/det_graenseloese_arbejde, sidst set d. 14/2 2021
- Bjerke, Finn. 2003. *Tidsfælden - når familien bliver arbejde og arbejdet bliver familie*. 1. udgave. 1. oplag. Munksgaard Danmark.
- Bredgaard, Thomas & Hansen, Claus D. & Kylling, Anne-Birte & Jørgensen, Jens Hørby. 2020: *Nedlukningen - Corona-krisen, arbejdslivet og den mentale sundhed*.
- Brinkmann, Svend & Tanggaard Lene .2015: "Kvalitative metoder, tilgange og perspektiver: En introduktion" (intro). i S. Brinkmann & L. Tanggaard (red). *Kvalitative metoder - en*

grundbog (S. 13-20). Hans Reitzels Forlag. 2. Udgave. 2. Oplag.

- Coronasmitte.dk: Dagligvare, butikker & Service

<https://coronasmitte.dk/raad-og-regler/omraader/dagligvarer-butikker-og-service>, sidst set d. 24/2 2021.

- Bøjesen, Karsten. 2020: *De finansansatte trives med fleksible rammer*.

<https://www.finansforbundet.dk/dk/viden-i-perspektiv/vidensbank-corona-opfolgning-effekterne-af-de-fleksible-arbejdsvilkar/>, sidst set d. 20/4 2021.

- Deding, Mette & Lausten, Mette & Andersen, Angelo. 2006: *Børnefamiliernes balance mellem familie- og arbejdsliv*.

- Ejlersen, Martin. 2020: *Fagforeninger om hjemsendelse: Vi får langt flere henvendelser om stress og mistrivsel*. <https://www.akademikerbladet.dk/aktuelt/2020/december/fagforeninger-om-hjemsendelse-vi-faar-langt-flere-henvendelser-om-stress-og-mistrivsel>, sidst set d. 14/4 2021.

- Faber, Stine Thidemann & Hansen, Claus D. 2020 “Betydningen af køn og kønsnormer i det epidemiske samfund: Covid-19 i et kønsperspektiv” i Ole B. Jensen & Nikolaj Schultz (red) *Det epidemiske samfund*. Hans Reitzels Forlag.

- Familie- og arbejdslivskommissionen. 2007: *Chance for balance - et fælles ansvar*.

<https://sim.dk/media/15627/chance-for-balance-et-faelles-ansvar-hovedrapport-fra-familie-og-arbejdslivskommissionen.pdf>

- FIU-ligestilling. 2017: *Alle har ret til at holde af hverdagen - sammenhængen mellem arbejdsliv, familie- og fritidsliv*.

- Halkier, Bente. 2020: “Virus og hverdagsliv” i Ole B. Jensen & Nikolaj Schultz (red.) *Det epidemiske samfund*. (kap 11). Hans Reitzels Forlag

- Hjálmsdóttir, Andres & Bjarnadóttir, Valgerður s. 2020: “*I have turned into a foreman here at home*”: Families and work-life balance in times of COVID-19 in a gender equality paradise.

- Højlund, Birgitte. 2016: *Introduktion til social- og sundhedsfaget - At arbejde med menneskers hverdagsliv*. <https://www.sosuherning.dk/media/1765/hverdagsliv.pdf>, sidst set 21/5 2021

- Ilsøe, Anna & Larsen, Trine P. 2020: "Coronakrisen på kanten af arbejdsmarkedet" i Ole B. Jensen & Nikolaj Schultz (red.) *Det epidemiske samfund*. (kap 14). Hans Reitzels Forlag

- Jacobsen, Michael Hviid. 2012: "Adaptiv teori - den tredje vej til viden - en stående invitation til syntesesociologi", i Rasmus Antoft, Michael Hviid Jacobsen, Anja Jørgensen & Søren Kristiansen (red) *Håndværk & horisonter*. Syddansk Universitetsforlag.

- Jacobsen, Michael Hviid. & Kristiansen, Søren. 2002: *Erving Goffman: Sociologien om det elementære livs sociale former* (kap 2 + 4 + 5 + 8). Hans Reitzels Forlag.

- Kristensen, Anders Raastrup. 2007: *Tre former fleksibilitet - call center-medarbejderes måder at bruge distancearbejde*. Tidsskrift for arbejdsliv, 9 årg. nr. 1.
<https://tidsskrift.dk/tidsskrift-for-arbejdsliv/article/view/108604/158004>, sidst set d. 20/2 2021.

- Kristensen, Anders Raastrup. 2011: *Det grænseløse arbejdsliv - at lede de selvledende medarbejdere*. 1. udgave. 2. oplag. Gyldendal Business.

- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend. (2015): *Interview - det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. 3. Udgave, 2. oplag. Hans Reitzels Forlag. (Kap 2+4+8+ 10+11)

- Lamont, M., & Swidler, A. 2014: Methodological pluralism and the possibilities and limits of interviewing. *Qualitative Sociology*, 37(2), 153-171.

- Arbejdsmiljø.dk. 2020: *Coronakrisen har skruet op for det grænseløse arbejde*.
<https://arbejdsmiljo.dk/artikler/coronakrisen-har-skruet-op-det-graenseloese-arbejdsliv>, sidst set d. 14/2 2021

- Ottosen, Julie. 2021: *Tidslinje over coronakrisen: hvad skete der og hvornår*. I Tænk tanken Europa

<http://thinkeuropa.dk/politik/tidslinje-over-coronakrisen-hvad-skete-der-og-hvornaar>, sidst set 17/5 2021

- Tanggaard Lene & Brinkmann, Svend 2015: "Interviewet: Samtalen som forskningsmetode" i Svend Brinkmann & Lene Tanggaard (Red) *Kvalitative metoder - en grundbog* (S. 29-53). Hans Reitzels Forlag. 2. Udgave. 2. Oplag.
- Riis, Ole. 2005. *Samfundsvidenskab i praksis - introduktion til anvendt metode*. 1. udgave. 2. oplag. Hans Reitzels Forlag. (kap 6 & 10)
- Santesson, Tine. 2020: *Djødernes stress er steget under krisen*.
<https://www.djoefbladet.dk/artikler/2020/4/corona--oe-ger-stressproblemer.aspx>
- Valentine, Gill. 2005: "Tell me about using interviews as a research methodology". I Flowerdew, R. & Martin, D.: *Methods in Human Geography*. Essex: Pearson Education.
- Winthereik, m.fl. 2020: *Når virkeligheden rystes i sin grundvold - effekter af nedlukningen*. Djøf Forlag
https://www.djoef-forlag.dk/openaccess/samf/samfdocs/2020/2020_4/Samf_9_4_2020.pdf, sidst set d. 3/3 2021

Forsidebillede: <https://careeradvancementblog.com/work-life-balance-importance/>

